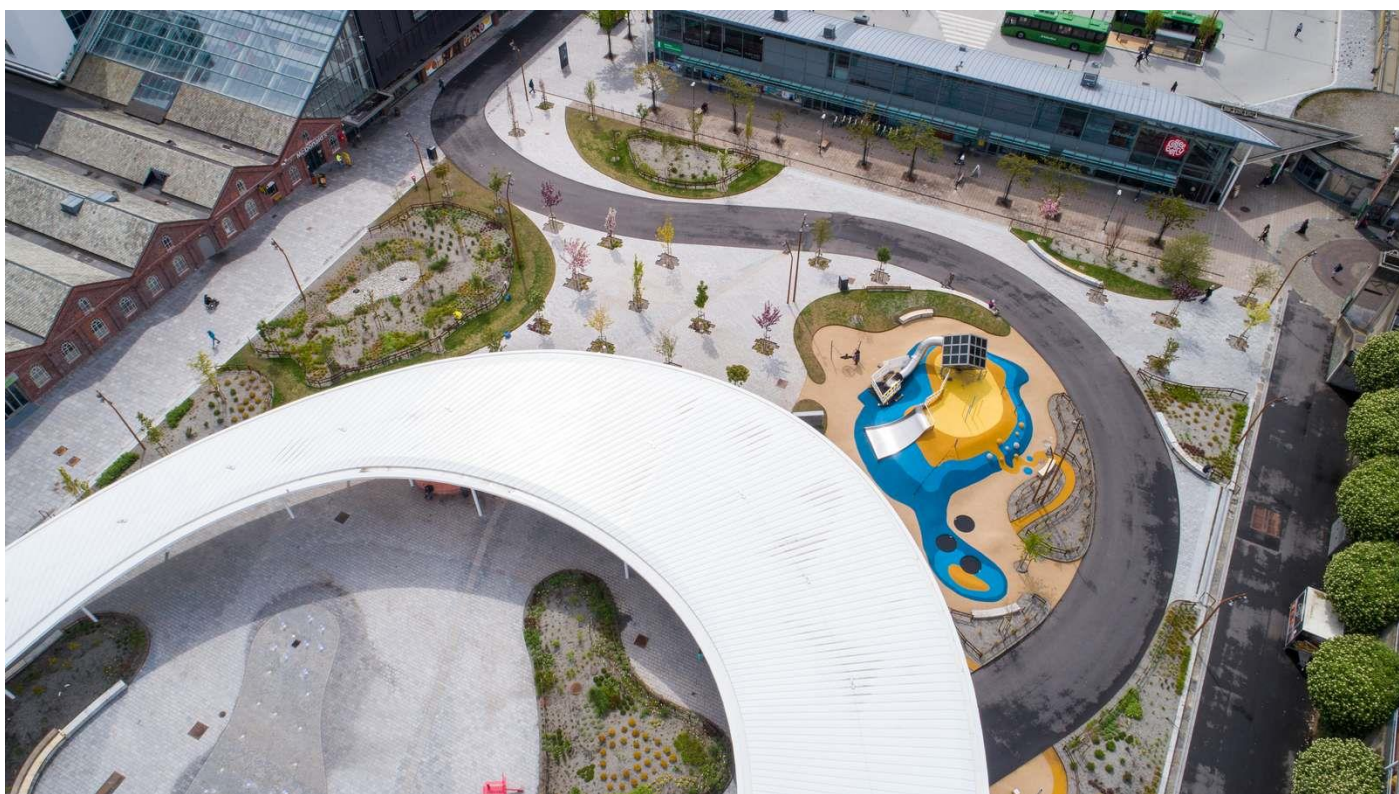

ÅRSRAPPORT 2021

SKP Sandnes kommunale
pensjonskasse

Innholdsfortegnelse

Nøkkeltall	3
Styrets beretning	4
Oppsummering bærekraft	15
Resultat	25
Balanse	26
Noter	27
Begrepsforklaring	43
Revisors beretning	46
Aktuarerklæring	49

NØKKELTALL

(tall i hele 1000)	2021	2020	2019	2018	2017
Inntekter og kostnader					
Premieinntekter (ekskl. AFP)	382 559	258 027	302 890	250 322	243 892
Netto pensjonskostnader	104 910	97 961	77 056	73 036	68 046
Netto AFP-kostnader	40 868	40 687	29 135	25 825	22 123
Driftskostnader	12 913	12 112	12 205	10 641	9 615
Finansinntekter – bokførte	239 839	260 854	164 396	83 745	90 142
Finansinntekter – verdiendringer	198 137	117 899	305 117	-131 171	231 254
Rente- og risikoresultat	143 905	175 173	88 519	13 610	47 668
Kapital					
Total forvaltningskapital	6 039 400	5 420 546	4 762 588	4 068 012	3 934 574
Egenkapital: Innskutt + opptjent	302 768	274 417	236 839	208 320	187 321
Risikoutjevningfond	38 508	56 100	48 758	46 681	45 560
Tilleggsavsetninger	421 748	369 314	190 250	156 546	156 545
Kursreguleringsfond	1 030 740	844 906	735 581	447 986	572 012
Premiefond	610 575	589 732	340 392	282 361	265 735
Forholdstall					
Arbeidsgivers premiesats, inkl. IFY*	9,03 %	9,32 %	8,71 %	8,06 %	8,96 %
Driftskostnader i % av forvaltningskapital	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Driftskostnader i % av premieinntekter	3,4 %	4,7 %	4,0 %	4,3 %	3,9 %
Avkastning, bokført	5,2 %	6,1 %	4,5 %	2,5 %	2,8 %
Avkastning, verdijustert	8,0 %	7,5 %	11,4 %	-1,1 %	9,2 %
Beholdning renter/aksjer/eiend. iht strategi	51/33/12	50/33/11	52/33/10	55/33/10	51/37/10
Pensjonister:					
Alderspensjon	1598	1472	1310	1207	1097
AFP og tidlig pensjon	225	216	179	162	148
Ektefellepensjon	203	194	174	170	154
Barnpensjon	25	23	23	23	17
Uførepensjon	827	747	670	609	538
Sum pensjonister	2878	2652	2356	2171	1954
Medlemmer/årsverk					
Aktive medlemmer	5800	5673	5218	4760	4448
Fratrådte medlemmer < 3 års opptjening	8661	8777	8241	7629	7695
Fratrådte medlemmer > 3 års opptjening	3782	2642	2397	2239	2299
Sum pensjonister og medlemmer	21121	19744	18212	16799	16396
Årsverk i pensjonskassen	6	6	6	6	5
Stresstest/solvensmargin					
Gjennomsnittlig beregningsrente	2,18 %	2,21 %	2,33 %	2,33 %	2,41 %
Gjennomsnittlig durasjon forpliktelser	17,50 år	17,74 år	18,57 år	18,57 år	18,65 år
Solvenskapitaldekning**	170 %	181 %	178 %		
Bufferkapitalutnyttelse stresstest I				73 %	84 %
Bufferkapitalutnyttelse stresstest II				61 %	50 %
Solvensmargin	301,1 %	301,2 %	245,5 %	236,8 %	236,3 %

*Ikke forsikringsbare ytelser. Se begrepsforklaring

**Erstatter stresstest I og II fra og med år 2019

STYRETS BERETNING 2021

Virksomheten

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) ble opprettet 23. april 1936, og har som formål å yte pensjoner til medlemmene og deres etterlatte i henhold til egne vedtekter og de forsikringsavtaler som foreligger.

SKP er en selvstendig juridisk enhet, og er underlagt mye av det samme regelverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Midlene holdes adskilt fra kommunen og de andre virksomhetene som har SKP som pensjonsordning. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet, og har egen konsesjon til å drive virksomhet som kommunal pensjonskasse.

SKP har som målsetning å oppnå en god risikojustert avkastning innenfor de eksterne rammebetingelsene som til enhver tid foreligger, samt gjeldende vedtekter og styregodkjente strategier. Avkastningen skal over tid være høyere enn gjennomsnittlig beregningsrente (rentegaranti), som for 2021 er 2,24%.

SKPs medlemmer består av ansatte i:

Sandnes kommune* m/folkevalgte
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS
Sandnes Havn KF
Sandnes tomteselskap KF
Rogaland brann og redning IKS (kun oppsatte rettigheter)
Sandnes kommunale pensjonskasse

*Sykepleiere og lærere er ikke inkludert, ettersom de har sin pensjonsordning i hhv KLP og Statens pensjonskasse.

Pensjonskassen er tilsluttet Overføringsavtalen mellom pensjonsordninger i offentlig sektor. Overføringsavtalen er en avtale mellom pensjons- og tjenesteordninger i offentlig sektor som skal sikre at arbeidstakere som er eller har vært medlemmer av flere ordninger, får pensjon som om de hele tiden var hos samme arbeidsgiver.

Oppsummering 2021

Også 2021 ble et år preget av coronatiltak og veksling mellom hjemmekontor og vanlig kontor. Dette har selvsagt medført at det har vært færre fysiske møter med medlemmene, og økt bruk av digitale tjenester. Siden pandemien nærmest har blitt en del av hverdagen, har ikke dette medført noen spesielle utfordringer for oss, og vi har levert pensjonsytelser og rådgivning som i et ordinært år.

Det har imidlertid vært en del regulatoriske endringer innen pensjonsområdet som har påvirket oss. Forsikringsteknisk oppgjør for 2020 ble noe forsinket som følge av innføringen av ny opptjeningsmodell, men enkelte justeringer i pensjonssystemet gjennom 2021 medførte at alt gikk som planlagt for 2021 oppgjøret. I tillegg var det gjennom 2021 en del endringer knyttet til reguleringen av pensjonsutbetalingene. Blant annet vedtok Regjeringen å øke satsen fra NAV for enslige minstepensjonister med virkning fra 1.mai 2020 og 1. juli 2021. I tillegg vedtok Stortinget for 2021 at alderspensjoner og AFP-pensjoner og ektefellepensjoner (der pensjonisten er over 67 år) under utbetaling skulle få en ekstra regulering. Det endrede trygdeoppgjøret medførte endringer i utbetalingene for alderspensjoner, AFP og noen etterlattepensjoner. Endringene ble i pensjonskassen gjennomført i desember 2021.

Gjennom 2021 har vi deltatt i flere samarbeidsprosjekter med andre pensjonskasser. Det er blant annet utarbeidet en del animerte filmsnutter som skal legges på nettsidene i løpet av 2022. Disse filmsnuttene gjennomgår diverse pensjonsrelaterte temaer på en enkel og pedagogisk måte. I tillegg jobbes det sammen med andre pensjonskasser med å forenkle en del brevmaler som benyttes. Det oppleves som svært nyttig og tidseffektivt, både for pensjonskassene og leverandørene, å samarbeide om felles utfordringer.

Det har ikke vært noen endringer i organisasjonen i 2021, men fra og med 2. kvartal 2022 er det ansatt en ny rådgiver som i første omgang vil erstatte en rådgiver som skal ut i fødselspermisjon. Gjennom 2021 har det tidvis vært begrensinger på reisevirksomheten, men det er gjennomført en del digitale opplæringer knyttet til ny regulering og andre relevante oppdateringer. I tillegg fikk vi gjennomført noen fysiske samlinger i løpet av høsten, som var svært nyttige både faglig og sosialt.

2021 var det første året med etablert internrevisjonsfunksjon. PwC gjennomgikk pensjonskassens styrende dokumenter i tråd med den toårige revisjonsplanen som er etablert. I tillegg ble de etablerte rutine og instruksene som foreligger på pensjonsområdet og på økonomiområdet gjennomgått. Dette ble rapportert til styret, og konklusjonen var at det var etablert gode styringsdokumenter i pensjonskassen. Pensjonskassen har gjennom året fortsatt arbeidet med å oppdatere styringsdokumentene og avtaleverket med underleverandører i tråd med kommende IORP II krav. Vi er nå i en situasjon hvor det ikke gjenstår mye før vi etterlever dette regelverket.

Vi er godt fornøyd med den verdjusterte avkastningen på 8% for 2021. Pensjonskassen fremstår som svært solid, og har ved årsslutt en solvenskapitaldekning på 170%. På Sandnes kommune sitt premiefond er det per årsslutt MNOK 610,5 tilgjengelig. Per årsslutt hadde pensjonskassen en forvaltning på 6,04 milliarder NOK.

Samarbeidet med Sandnes kommune fungerer meget bra. Det avholdes jevnlig statusmøter mellom daglig leder og ledelsen i Sandnes kommune. I tillegg har rådgiverne tett kontakt med både økonomi- og lønnsavdelingen. Sandnes kommune betaler årlig inn egenkapitalinnskudd basert på prognoser for behov utarbeidet av pensjonskassen. Årlig oppdaterte prognoser danner grunnlag for fremtidig kapitalbehov som legges inn i kommunens fireårige økonomiplan.

Arbeidet med bærekraft går stadig fremover, og det er nå implementert en ny bærekraftsmodul i porteføljestyringsystemet Enigma. Status i bærekraftsarbeidet er oppsummert i et eget kapittel i årsrapporten.

Starten av 2022 har dessverre vært preget av en del markedsuro og en svært tragisk situasjon som følge av pågående krig mellom Russland og Ukraina. Vi håper alle inderlig at det i tiden fremover kan komme en løsning på konflikten. Inntil videre kan vi bare fortsette arbeidet med å forvalte medlemmenes verdier i pensjonskassen så godt som mulig i tråd med gjeldende strategi. Det er derfor svært hensiktsmessig at vi har bygget opp en bufferkapital som gjør at vi har en god soliditetsbuffer å tære på dersom markedsuroen blir av mer langvarig karakter.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2021 er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet, og kjenner ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurderingen av pensjonskassens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet.

Regnskapet føres etter regnskapsloven og Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak (FOR 2011-12-20 nr. 1457).

Organisasjon, ledelse og administrasjon

SKP ledes av et styre på seks medlemmer. Fire oppnevnes av bystyret, hvorav en er uavhengig. To styremedlemmer oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonene som medlemmenes representanter.

Nytt styre ble konstituert i 2020, og består av:

Oppnevnt av bystyret:

Arne Oftedal, AP, leder
Elisabeth Stene, Frp
Heidi Bjerga, SV
Ole Jacob Olsnes (uavhengig)

Vararepresentant:

Elin S Andersen, AP
John Hov, FNB
Thor M Seland, H
Lisa R Hillier (uavhengig)

Oppnevnt av arbeidstakerorganisasjonene:

Wenche Pedersen, nestleder
Kjell Ove Karlsson

Signe E Joachimsen (1. vararepresentant)
Ivar Skjørestad (2. vararepresentant)

Styret, f.v: Ole Jacob Olsnes, Arne Oftedal, Elisabeth Stene, Heidi Bjerga, Kjell Ove Karlsson, Wenche Pedersen

Styresammensetningen fra og med 1.1.2020 tilfredsstillt krav til kjønnsfordeling gitt i finansforetaksloven § 8-4 og allmennaksjeloven § 6-11 a.

Det er ikke tegnet ansvarsforsikring overfor foretaket og/eller tredjepersoner for noen av styremedlemmene eller daglig leder.

Det ble avholdt 7 styremøter i 2021, og det ble behandlet 29 beslutningssaker og 24 orienteringssaker. Pensjonskassens revisor og aktuar har deltatt på noen av møtene. Grieg Investor, som utarbeider uavhengig risikorapport, har deltatt på alle møtene.

Fra og med 2019 har vi hatt kontorer i 3. etasje i Havnespeilet, som ligger i Rådhusgata 3.

Administrasjonen består av 6 årsverk: F.v.: Terje Frafjord, daglig leder, Bjørg Braut, rådgiver, Ellen Hovland, rådgiver, Tone Brueland, rådgiver, Grete Kvåle, rådgiver, Frode Osmundsen, økonomikonsulent.

Styret anser arbeidsmiljøet i pensjonskassen som godt. Sykefraværet i 2021 var på marginale 0,32 %. Dette er en reduksjon i forhold til 2020 (1,08%). Sykefraværet har vært stabilt lavt de tre siste årene.

Virksomheten forurensrer det ytre miljø i ubetydelig grad.

SKP har avtaler med følgende konsulenter innenfor forsikringsvirksomhet og finansielle tjenester:

- KLP Forsikringservice AS om aktuærtjeneste. Ansvarshavende aktuar er Arnfinn Osmundsvaag.
- BDO AS ved statsautorisert revisor/partner Stig Fjell Dahl som ansvarshavende revisor.
- DNB er pensjonskassens hovedbankforbindelse.
- Lege Eirik S Hauge har vært benyttet som rådgivende lege ved behandling av brutto uførepensjoner.
- Grieg Investor ivaretar risikoovervåking og bidrar med finansrådgivning.
- Gabler AS leverer programvaren Kompas som er fagsystem for behandling av medlemsdata og beregning av pensjonsytelser.
- Coretrek AS er vår leverandør for utvikling og vedlikehold av nettsider.
- PwC leverer fra og med 2021 internrevisjonstjenester
- Det er tegnet reassuransavtale med Arch Re. Avtalen er formidlet av en dansk forsikringsmegler ved navn 02 Broking ApS. Avtalen er to-årig.

SKP kjøper IKT-tjenester og enkelte arkivtjenester fra Sandnes kommune.

SKP er medlem av arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene, samt Pensjonskasseforeningen, som organiserer private og kommunale pensjonskasser. Foreningen er høringsinstans i saker fra departementene og har samarbeidsmøter med Finanstilsynet.

Finansvirksomheten

Med utgangspunkt i Forskrift om finansforetak av 9.12.16 nr 1503, har styret vedtatt interne retningslinjer og investeringsstrategi for forvaltningen av pensjonskassens midler. Retningslinjenes generelle mål er at midlene skal forvaltes etter sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning, slik at pensjonskassens formål kan oppfylles.

Avkastningsmålet er at det skal oppnås en tilfredsstillende avkastning, slik at pensjonskassen kan møte de forpliktelsene den har påtatt seg uten at det skal gå på bekostning av sikkerheten. Over tid må avkastningen være høyere enn den garanterte renten. Forventet avkastning for 2021 var beregnet til 2,7%, mens den gjennomsnittlige garanterte renten for året er 2,23 %. Marginen mellom forventet avkastning og garantert rente er fremdeles lav, men som følge av den renteoppgangen som har vært i 2021, har den økt sammenlignet med 2020. Dermed er den risikoen som lave markedsrenter utgjør noe redusert. I 2021 hadde SKP en avkastning på 8%, som ligger godt over kravet til garantert rente.

Investeringsstrategien, som revideres årlig, gir regler om tillatte investeringer, rammer og rebalansering. SKP har valgt å kun investere i fondsstrukturer, og har ingen investeringer i enkeltstående verdipapirer. SKP har tilgang til å investere i følgende aktivaklasser:

- Norske/nordiske valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Globale valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Norske obligasjoner med pant i eiendom som holdes til forfall, mandat forvaltes av Storebrand
- Norske/nordiske aksjefond
- Globale aksjefond
- Ubelånte valutasikrede eiendomsfond
- Bankinnskudd/pengemarkedsfond

Følgende investeringsmandat var gjeldende per 31.12.21:

AKTIVAKLASSER	STRATEGIVEKTER I % AV TOTAL
OBLIGASJONER, HERAV:	51 %
- Nordiske omløpsobligasjoner	17 %
- Hold til forfall-obligasjoner	5 %
- Utland	29 %
AKSJER, HERAV:	33 %
- Nordiske aksjer	5 %
- Utenlandske aksjer	28 %
EIENDOM	12 %
PENGEMARKED/BANKINNSKUDD	4 %
SUM	100 %

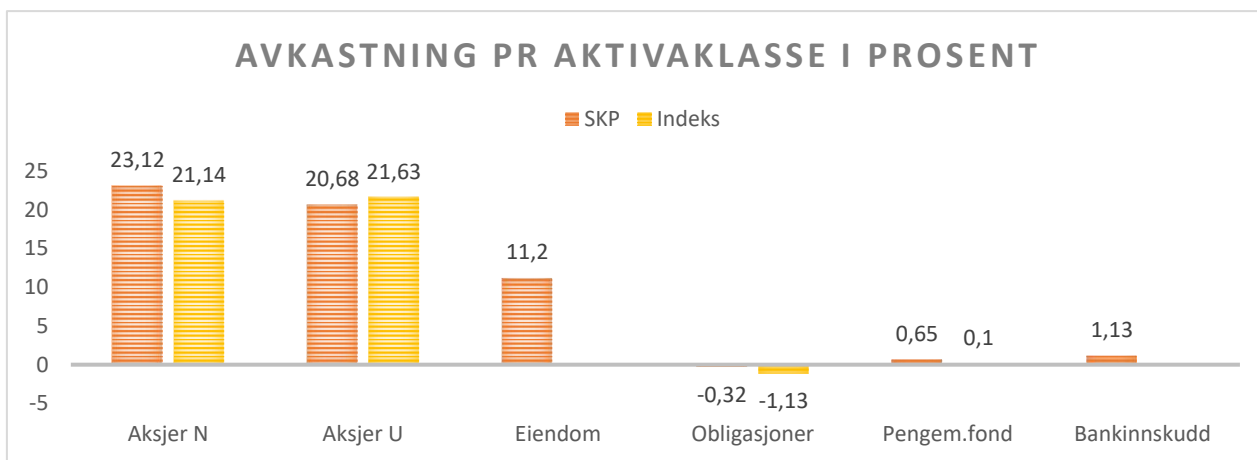
Det tillates et avvik på +/- 5 % på vedtatt strategivekt før rebalansering

Pensjonskassens aktiva er delt i en kollektiv- og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer forsikringstekniske avsetninger, mens selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og andre forpliktelser utenom forsikringsforpliktelsene. For mer detaljer om fordelingen, se note 1.5.

Styret har vedtatt at det skal foretas en fellesforvaltning av midlene i selskaps- og kollektivporteføljen.

Avkastning

Årets totale Dietz-beregnete verdijusterte avkastning for kollektivporteføljen er 8 %. Grafen viser avkastning i prosent for 2021 fordelt på de ulike aktivaklasser, samt indeks:

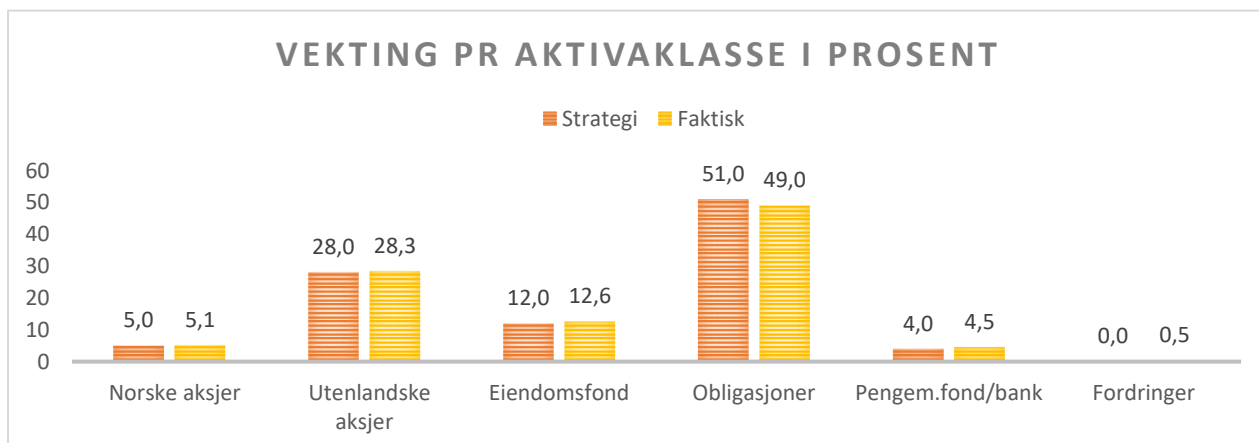

Følgende indekser benyttes som sammenligningsgrunnlag per aktivaklasse:

Aksjefond norske:	OSEFX
Aksjefond utenlandske:	50/50 MSCI AC WORLD NOK/HDG NOK
Eiendomsfond:	Ingen indeks
Norske/nordiske obligasjoner:	NBP Regular Market 123D3
Anleggsobligasjoner:	Ingen indeks
Globale obligasjoner:	60/40 BarCap Global Agg/1-3 YRS HDG NOK
Pengemarked:	NBP Norsk Stat Durasjon 0,25

Risikostyring

Styrets retningslinjer for kapitalforvaltningen og investeringsstrategien gir regler for forvaltning og akseptabelt risikonivå. Med risiko menes sannsynligheten for verdisingninger i våre eiendeler. Faktisk vektning kan avvike med +/- 5 % ift strategivektene. Pr årsslutt ser strategisk og faktisk vektning slik ut:

Gjeldende strategiske vekter ble sist justert i styremøte avholdt 9. juni 2021. Det ble besluttet å ta inn 5% obligasjoner med pant i eiendom som klassifiseres som «hold til forfall». Andel norske/nordiske obligasjoner ble tilsvarende redusert med 5% (fra 22% til 17%). I første styremøte i 2022, som ble avholdt 16. februar, ble det besluttet å øke den norske/nordiske andelen obligasjoner tilbake igjen til 22%, og heller redusere de globale obligasjonene med 5% (fra 29% til 24%). Årsaken til dette var at det er en betydelig andel nordiske fond i den norske/nordiske renteporteføljen, og at eksponeringen mot rene norske obligasjoner ble litt for liten.

Det utarbeides en avkastningsrapport til styret på månedlig basis. Denne viser blant annet avkastning per aktivaklasse, samt faktisk balansevekt versus strategisk vekting.

Grieg Investor AS hadde i 2021 ansvar for uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen i henhold til kapitalforvaltningsforskriften.

Styret behandler hvert kvartal en risikorapport i henhold til Finanstilsynets krav. Rapporten inneholder blant annet en oversikt over samlet risikoeksponering og angir eventuelle brudd i forhold til gjeldende forskrifter og interne retningslinjer. Styret vurderer også i denne sammenheng om pensjonskassens soliditet og likviditet er tilstrekkelig i henhold til gjeldende krav og interne retningslinjer.

Under stressede perioder, som for eksempel det vi opplevde under coronaperioden i 2020, og som vi til dels opplever nå i første kvartal 2022, utarbeides det hyppigere statusrapporter til styret. Disse gir en oppdatering på solvenssituasjonen og avkastningen i porteføljene.

ESG-området er integrert i risikorapporten. Dette inkluderer en status per fond, samt utvikling og endring i de eksklusjonslistene som vi mottar informasjon om i Enigma. På jevnlig basis utarbeides det også en oversikt over uønskede hendelser, som distribueres til styret.

Det er gjennomført årlig risikovurdering i forbindelse med internkontrollbekreftelsen. Samtlige ansatte tar del i risikovurderingen. Internkontrollbekreftelsen ble verifisert av vår internrevisor i PwC, og styret godkjente den i styremøte avholdt i oktober 2021.

Fra og med 2021 har PwC gjennomført uavhengig internrevisjon i pensjonskassen i tråd med styregodkjent revisjonsplan. De oppsummerte sine funn og forbedringsforslag til styret ved årsslutt i styremøtet som ble avholdt 10. desember.

Styret mottar i hvert styremøte rapport fra daglig leder som oppsummerer utvikling i driften i perioden, markedsutvikling, avkastning og transaksjoner som er gjennomført.

Pensjonskassen er underlagt kravet om solvensmargin gitt i Forskrift nr. 481 av 19. mai 1995. Solvensmarginvurderingen utføres av pensjonskassens aktuar, og rapporteres til Finanstilsynet. Solvensmarginkapitalprosenten pr 31.12.21 var 301,1 %.

Pensjonskassens likviditetsstrategi, hjemlet i finansforetakslovens § 13-7.2, gir regler om likviditetsstyring og likviditetsbeholdning. Pensjonskassen skal til enhver tid ha en likviditetsreserve som tilsvarer tre måneders pensjonsutbetaling. I tillegg skal 18 måneder med estimerte pensjonsutbetalinger være tilgjengelig i kontanter og/eller pengemarkedsfond

Note 1.4 gir utfyllende informasjon om risikostyring.

Forsikringsvirksomheten

Pensjonsforpliktelser

Medlemmene i SKP er ansatte, eller tidligere ansatte i Sandnes kommune inkl. folkevalgte, Sandnes Havn, Sandnes Tomteselskap, Rogaland Brann og Redning IKS, Rogaland Kontrollutvalgssekretariat og Sandnes

kommunale pensjonskasse. Lærere og sykepleiere er ikke medlem hos oss, ettersom de har tariffestet pensjonsavtale med henholdsvis Statens Pensjonskasse og KLP.

Type	2021	2020	Endring
Aktive	5 800	5 673	2,2 %
Fratrådte med rettighet	3 782	2 642	43,1 %
Fratrådte uten rettighet	8 661	8 777	-0,1 %
Pensjonister	2 878	2 652	8,5 %
Totalt	21 121	19 744	7 %

Økningen totalt fra 2020 til 2021 skyldes naturlig vekst, samt innmelding av kommunale leger. Endringen i «Fratrådte med rettighet» skyldes endring i innmeldingsregler ifbm innføring av SGS 2020. Tidligere måtte man ha 3 års opptjening for å ha en rettighet, mens det fra og med 2020 var nok med ett års opptjening.

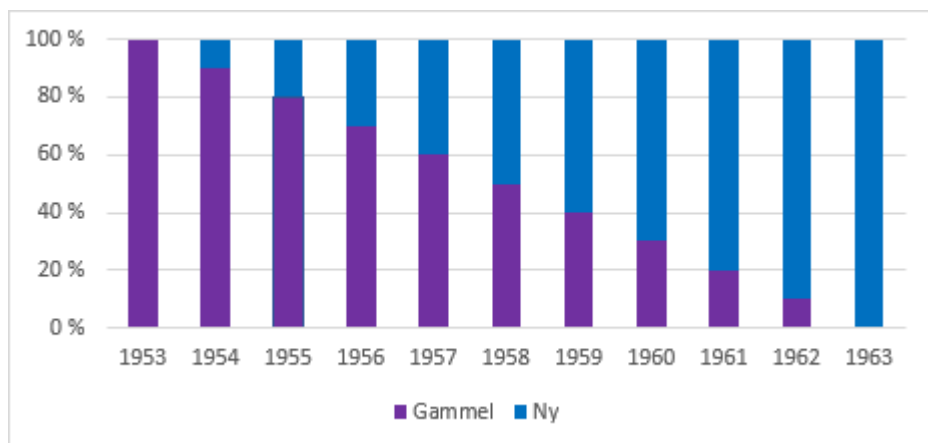
Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet. Offentlig tjenstepensjon samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Dette medfører at alderspensjonen fra folketrygden ikke skal reduseres, mens fradragene foretas i den offentlige tjenstepensjonen. Summen av disse to pensjonsutbetalingene skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering.

Pensjonen fra pensjonsordningen er fra 01.01.20 en påslagsordning. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Alle år med pensjongivende inntekt skal gi rett til pensjonsopptjening frem til fylte 75 år. En skal kunne starte uttak av pensjonen når som helst mellom 62 og 75 år, og en skal kunne kombinere pensjon og arbeidsinntekt uten at pensjonen reduseres.

For årskullene frem til og med 1958 ble det gjennom pensjonsreformen som ble vedtatt i 2011 innført en individuell garanti som sikrer et garantert pensjonsnivå på 66 % av sluttlønn. Garantien gjelder også for årskullene 1959-1962, men da med nedtrappende effekt. Garantien bestemmes av forholdet mellom medlemstid i offentlige tjenstepensjonsordninger før 2011 og samlet medlemstid. Pensjonene samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til Samordningsloven.

Medlemmer født mellom 1954 og 1962 vil ha opptjening i folketrygden etter både gammel og ny opptjeningsmodell. Overgangen fra gammel til ny opptjeningsmodell skjer gradvis, over 10 år. De nye samordningsreglene legger opp til den samme gradvise overgangen mellom nye og gamle samordningsregler. 1954-kullet ble 67 år i 2021 og de nye beregningsreglene og samordningsreglene for beregning av alderspensjon ble gjeldende. For 1954-kullet samordnes pensjonen med 90 % gamle samordningsregler og 10 % nye samordningsregler.

Nye samordningsregler fases inn i løpet av en 10 års periode slik som dette:

Det er fortsatt ikke klart hvordan ny AFP for offentlig sektor vil bli for årskull 1963 og yngre. Nytt produkt vil bli påvirket av forhandlingene i privat sektor som enda ikke er avgjort.

Offentlige pensjonsordninger er tariffestet, og vedtektene finnes i Sentral Generell Særavtale 2020 – Pensjonsordninger (SGS 2020)

Offentlige pensjoner under utbetaling reguleres årlig med lønnsveksten minus 0,75 %. Pensjonsgrunnlag under opptjening og fratrukkte reguleres med lønnsveksten.

For 2021 vedtok Stortinget at alderspensjonister, AFP-pensjoner og ektefellepensjoner der pensjonisten er over 67 år skulle få en ekstra regulering. Pensjonene ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Det ble derfor foretatt en ekstra regulering i 2021 med en kompensasjon som om de nye reglene hadde vært gjeldende fra 01.05.20.

Den alminnelige aldersgrensen i offentlig sektor er 70 år. Dersom tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning eller stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, kan aldersgrensen for stillingen være lavere. Disse har særaldersgrense på 65 år. Fra 01.07.21 vedtok Stortinget at en ikke lenger skulle ha plikt til å gå av med pensjon når en nådde aldersgrensen, men at en kunne fortsette å jobbe frem til den alminnelige aldersgrensen dersom en ønsket det. Retten til å gå av før den alminnelige aldersgrensen er fortsatt gjeldende.

Offentlige pensjonsordninger er tilsluttet Overføringsavtalen med Statens Pensjonskasse (OA). Avtalen sikrer at medlemmer ikke taper på å tjene opp pensjonsrettigheter i flere offentlige pensjonsordninger. I OA er det etablert en sikringsordning for opptjente rettigheter hos arbeidsgivere som er opphørt.

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

(tall i hele tusen)	2021	2020
Til premiereserve (inkl. adm.reserve)	333 821	65 067
Pliktig rente til premiefond	11 124	6 402
Kursreguleringsfond	185 834	109 325
Risikoresultat til premiefond	3 732	4 261
Risikoresultat til risikoutjevningfond	3 732	4 261
Renteresultat til premiefond	81 129	15 500
Renteresultat til tilleggsavsetninger	52 434	148 070

Premieinntekter

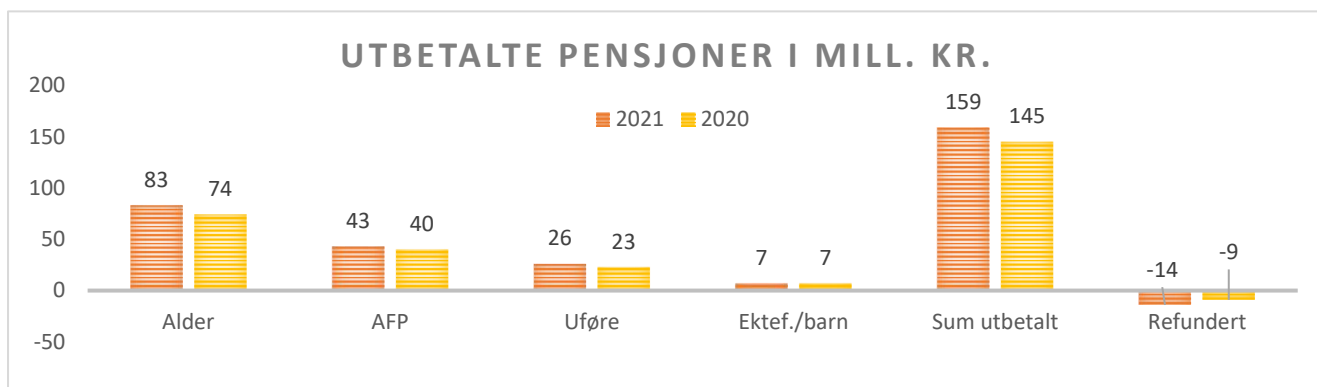
Medlemspremien er tariffestet til 2 %. For 2021 var normalpremien 9,22 % inkludert ikke forsikringsbare ytelser. Premien betales av arbeidsgiver, som i tillegg betaler reguleringspremie til dekning av årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst. Arbeidsgiver betaler også rentegarantipremie, som avsettes til pensjonskassens egenkapital.

AFP dekkes direkte av arbeidsgiver. Det vil si at utbetalt AFP til pensjonistene = innbetalt fra arbeidsgiver + netto refusjoner.

(tall i hele tusen)	2021	2020
Arbeidsgivers premie (hvh 9,02 % og 9,32 %)	178 850	178 683
Arbeidstakers premie (2 %)	39 609	38 344
Reguleringspremie	163 000	40 000
Rentegarantipremie	1 100	1 000
AFP, inkludert refusjoner	40 868	40 687
Sum	423 427	298 714

Utbetalte pensjoner

Antall pensjonister økte fra 2652 til 2878, herav alder fra 1472 til 1598, AFP fra 216 til 225 og uføre fra 747 til 827.

Forsikringsmessige forpliktelser (avsetninger)

Forsikringsvirksomhetslovens kapittel 3 omtaler de ulike forsikringsmessige forpliktelsene, som består av:

Egenkapital

(tall i hele tusen)	2021	2020
Innskutt egenkapital	206 247	187 463
Opptjent egenkapital	96 521	86 954

Økt innskutt egenkapital utgjør egenkapitalinnskudd med kr 20 mill fra Sandnes kommune, samt belastning pga oppreservering ny dødelighetstariff med kr 1,2 mill. Økning i opptjent egenkapital skyldes i hovedsak rentegarantipremie kr 1,1 mill, administrasjonsresultat kr 0,6 mill, realisert overskudd i selskapsporteføljen med kr 14,4 mill og skattekostnader kr 5,5 mill og endring egne pensjonsforpliktelser kr 1,1 mill.

Framtidsutsikter

Forsikringsvirksomheten

Mange av de regulatoriske forholdene knyttet til pensjonsreformen som var uavklarte for et år siden, er fremdeles uavklarte. Det er fremdeles ikke avklart hvordan regelverket knyttet til AFP ordningen skal være. Herav hvem som skal forvalte offentlig AFP og hvordan denne skal finansieres. En løsning på dette må være på plass innen 2025, når 1963-modellene fyller 62 år. Særaldersgrensene er heller ikke endret, og de gamle reglene er fremdeles gjeldende. Alderspensjon til uføre er også et tema. Det er uavklart hvor lenge

uføre skal tjene opp rett til alderspensjon i påslagsordningen. Forhåpentligvis vil det komme noen avklaringer det kommende året som gjør at vi kommer et steg videre.

Det har vært utfordrende for leverandørene av pensjonssystemene å sørge for at beregningssystemene holder tritt med de endringene som kommer som en følge av pensjonsreformen. Dette medfører behov for oppgradering og forenkling av systemer for å håndtere kommende endringer. Heldigvis er det flere leverandører som nå tilbyr beregningssystemer for offentlig tjenestestystem. Pensjonskassene blir dermed mindre avhengig av enkeltaktører og kan velge den leverandøren som passer best i forhold til behovene.

Internt er det jobbet mye med å gi medlemmene en enklere forklaring på hva som er mest vesentlig når det gjelder offentlig tjenestepensjon. Som tidligere har vi deltatt med bidrag på kommunens kurs til ansatte om offentlig tjenestepensjon. I tillegg har vi sammen med en rekke andre pensjonskasser utarbeidet animasjonsfilmer som vil bli publisert på nettsiden vår i løpet av 2022. Disse filmene forklarer på en enkel måte pensjonsytelsene og det viktigste regelverket knytte til dem.

Kontoret vårt er nå åpent for alle, og vi er svært glade for at vi nå kan ta imot fysisk besøk på kontoret vårt. Dessverre var vi på grunn av pandemien nødt for å holde stengt i deler av 2021. Vi anser det som en stor fordel å sitte ned med medlemmene og diskutere de valgene de må ta. Vi gleder oss derfor til å ta imot alle som trenger bistand fremover, og våre dyktige pensjonsrådgivere vil ta imot alle som trenger hjelp til å manøvrere i en kompleks pensjonsverden.

Kapitalforvaltningen

Vi har nå vært igjennom et fantastisk tiår med veldig god avkastning, spesielt for aksjer, men totalt sett også for eiendomsfond og rentefond. Det er umulig å spå om fremtiden, men det er mye som tyder på at vi de neste ti årene må regne med lavere avkastning i porteføljen enn vi har hatt hittil.

I det korte bildet må vi håndtere et generelt nervøst marked, mye pga økt inflasjonsfrykt gjennom 2021, skyhøye energi – og råvarepriser, samt sentralbanker som i utgangspunktet planlegger for flere renteopp ganger og nedskalering av pengepolitiske tiltak som har pågått de siste årene. Dette, sammen med geopolitisk uro og et generelt høyt priset aksjemarked, gjør at avkastningsforventningene for 2022 er lave.

Det lange bildet er imidlertid mye viktigere, da pensjonskassens forpliktelser strekker seg mange tiår frem i tid. Historien forteller oss at det alltid vil være både oppgangstider og nedgangstider. I tillegg er det kontinuerlig enkeltsektorer og enkelte geografiske markeder som gjør det bedre og dårligere enn andre. SKP har derfor innrettet seg i forhold til å oppnå en god langsiktig avkastning. Dette innebærer blant annet en diversifisert portefølje med minst mulig direkte eksponering mot enkelt sektorer eller enkelt markeder.

Vi har gjennom vår levetid på 85 år bygget opp en solid kapitalbuffer som tåler kortsiktige svingninger. Alt dette er forankret i vår strategi som styret har vedtatt. Det er i urolige tider det er viktig å holde fast på denne strategien, og være tro mot de kloke tankene vi har nedfelt som vår rettesnor for forvaltningen. Det har vi tenkt å etterleve denne gangen også.

Sandnes, 23. mars 2022: Styreberetning

Arne Oftedal
styreleder

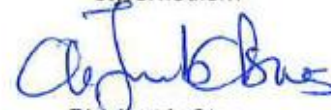

Wence Pedersen
styrets nestleder

Heidi Bjerga
styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

OPPSUMMERING BÆREKRAFT 2021

Denne rapporten ble første gang utarbeidet for regnskapsåret 2020. Årets oppsummering, for regnskapsåret 2021, vil ta sikte på å illustrere utviklingen i porteføljene våre på de samme områdene basert på det tallgrunnlaget som foreligger.

Gjennom 2021 har det vært en ytterligere utvikling i regulering og lovkrav knyttet til ESG- området. De viktigste endringene er som følger:

- Stortinget har vedtatt lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren, samt et rammeverk for bærekraftige investeringer. Loven ble vedtatt i Stortinget i desember 2021, og forventes å tre i kraft i løpet av 1. halvår 2022.
- Store børsnoterte selskaper innen EU (gjelder pt ikke Norge) må rapportere på eligible/kategoriserte (men ikke aligned/grønne) aktiviteter for finansåret 2021.
- Det er en pågående diskusjon om hvilke aktiviteter som kan defineres som grønne i henhold til taksonomi-rammeverket. Spesielt gass og kjernekraft er det uenighet om blant de store europeiske landene.
- Gjennom året har det oppstått en energikrise som følge av redusert energitilbud. Dette har medført en vesentlig prisøkning og store fluktasjoner innen priser på olje, gass, elektrisitet og kull. Årsakene til dette er flere, men overgang til bærekraftige energikilder er en av årsakene, og dette kan få konsekvenser for hvordan arbeidet med bærekraft utvikler seg.
- Mange aktører har utviklet fondsprodukter som er kategorisert iht artikkel 8 og 9. Det er imidlertid forskjeller på hvor strengt dette regelverket tolkes av de ulike forvalterne.
- Innen obligasjonsmarkedet har det vært en økt andel utstedelser av grønne obligasjoner, og det er flere aktører som tilbyr produkter med en mer bærekraftig profil enn tidligere.

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) har gjennom 2021 fortsatt arbeidet med å tilpasse seg det regelverket som forventes implementert i forhold til krav til informasjon om bærekraft.

SKP deltok i 2021 i en benchmark-undersøkelse (PACTA) med andre kapitalforvaltere i Norge. Det var kun deler av klimarisikoen som ble vurdert. Resultatene viste at vi kom godt ut av denne målingen, men den gir nok ikke et 100 % korrekt bilde.

Det må, som i forrige rapport, påpekes at informasjonsinnhenting knyttet til bærekraft fremdeles bærer preg av manglende fullstendighet og nøyaktighet ettersom det er svært ulik praksis mellom foretak i ulike deler av verden når det gjelder publisering og rapportering av informasjon knyttet til bærekraft. Det vil ta noe tid før datakvaliteten er tilfredsstillende, og metodene som anvendes er harmonisert mellom de ulike aktørene.

I denne seksjonen vil vi, basert på den informasjonen som er registrert i vårt porteføljesystem Enigma, gi en status på de ulike porteføljene. I tillegg vil vi si noe om hvordan vi rapporterer til styret, samt hvordan vi styrer risikoen knyttet til de tre faktorene miljø, sosiale forhold og selskapsstyring.

Status ESG-rating

ESG-ratingen er basert på data innhentet fra MSCI, og er oppdatert per årsslutt i vårt porteføljestyresystem. Det er ikke alle underliggende aktiva som er analysert, men det gir en pekepinn på nivået. Det er imidlertid viktig å være klar over følgende feilkilder:

- Ratingen er avhengig av analyseselskapets metodikk, i dette tilfellet MSCI.

- En del selskaper i porteføljen kan ha for god ESG-rating ettersom de «passer godt» til den metodikken som er lagt til grunn.
- Noen selskaper har ikke hatt fokus på ESG, og deres manglende rapportering kan medføre en dårligere rating enn de fortjener.
- Ikke alle selskapene blir analysert.

I tabellen under har vi oppsummert utviklingen i resultatene i de ulike delporteføljene. Det er ikke ESG-rating på våre eiendomsfond. Tabellen viser den totale andelen av våre aksjefond og rentefond splittet mellom norske/nordiske og globale utstedere.

ESG rating per delportefølje

Rating År	Norske aksjer		Globale aksjer		Norske renter		Globale renter	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
AAA	14,50 %	11,30 %	8 %	12 %	2,8 %	8,8 %	2,20 %	2,50 %
AA	25,30 %	30,90 %	15,50 %	23,20 %	20,0 %	18,6 %	5,40 %	7,90 %
A	17,40 %	18,30 %	23,90 %	28,00 %	10,0 %	10,6 %	5,50 %	6,50 %
BBB	9,80 %	8,50 %	24,10 %	19,80 %	4,9 %	8,0 %	6 %	4 %
BB	4,20 %	7,30 %	7,60 %	8,10 %	5,7 %	1,2 %	3,40 %	2,70 %
B	0,10 %	1,10 %	3,30 %	4,60 %	1,5 %	0,0 %	1,20 %	0,90 %
CCC	0,00 %	0,00 %	0,80 %	0,40 %	0,0 %	0,0 %	0,20 %	0,10 %
Statsrelatert					7,2 %	7,0 %	42,90 %	46,50 %
Ikke ratet/kontanter	0,70 %	5,70 %	1,30 %	2,90 %	0,0 %	3,9 %	0,00 %	4,10 %
Ikke analysert	28 %	16,9 %	15,2 %	1,0 %	47,9 %	41,9 %	33,20 %	24,40 %
Sum	100,00 %	100,00 %	100 %	100 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Figur 1. ESG-rating per delportefølje per årsslutt 2020 og 2021

ESG-ratingen ser på hvert selskap sin rating innenfor sin sektor. Et selskap som Equinor har dermed AAA-rating, fordi de vurderes blant de beste energiselskapene på ESG i sin sektor.

Det er gledelig å konstatere at andelen analyserte selskaper har økt fra 2020 til 2021. For eksempel var det 15,2 % av selskapene i den globale aksjeporteføljen som ikke var analyserte ved utgangen av 2020, mens tallet ved utgangen av 2021 kun var 1 %.

Det er også positivt at innen den globale aksjeporteføljen så har andelen «leaders», som inkluderer andelen innenfor AAA og AA-kategoriene, økt fra 26 % ved utgangen av 2020 til 36 % ved utgangen av 2021.

Status karbonavtrykk

Vi har foretatt en måling av henholdsvis karbonutslipp og karbonreserver relativt til markedet. Disse målingene er også basert på MSCI sine data på de selskapene vi har en indirekte eksponering mot via våre aksjeporteføljer.

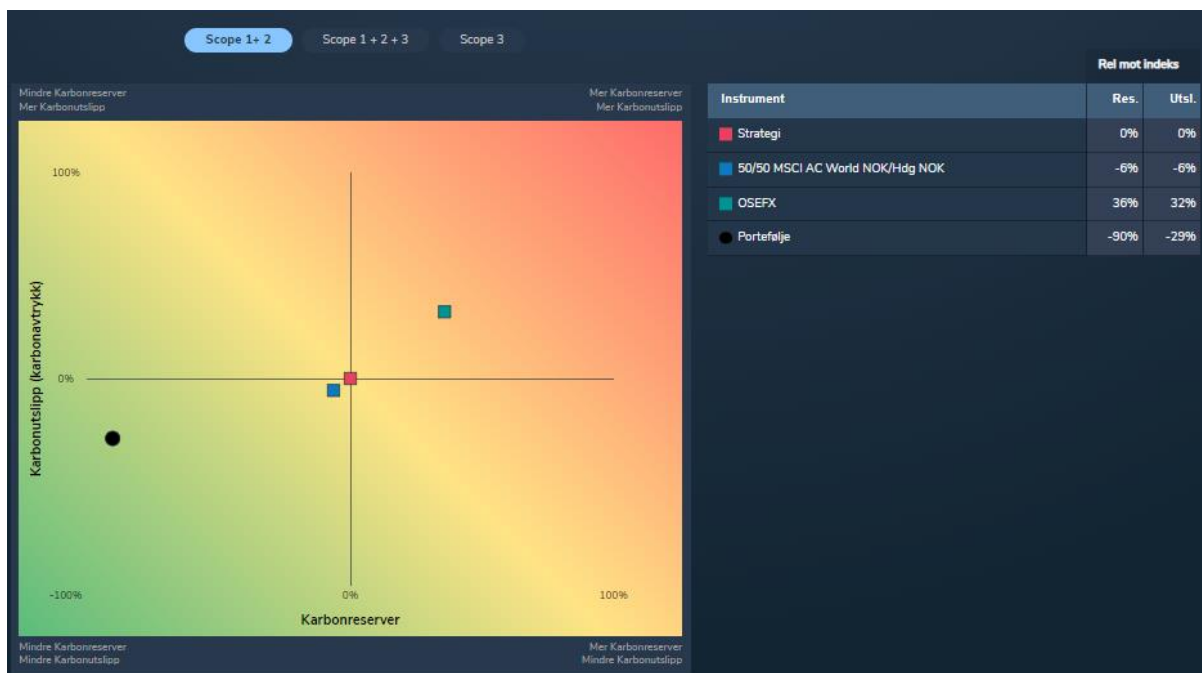
Scope 1: Utslipp gjennom egne aktiviteter og produksjon.

Scope 2: Utslipp knyttet til produksjon av den energien man kjøper.

Scope 3: Indirekte utslipp gjennom kjøp av varer og tjenester og salg av produktene man produserer.

Det er Scope 1 og 2 som er tatt hensyn til i våre målinger.

Karbonavtrykk aksjefond

Figur 2. Scope 1 og 2 karboneksposering relativt til markedet – aksjeporteføljen per årsslutt 2021

Som figur 2 viser, er porteføljen vår i området nederst til venstre, som betyr at de selskapene vi har eksponering mot i våre aksjeporteføljer har en lavere andel karbonutslipp og en lavere andel karbonreserver enn markedet. Markedet defineres av de indeksene vi måler oss mot. Den horisontale aksene viser nivået på karbonreserver, mens den vertikale aksene viser nivået på karbonutslipp. Markedet utgjør nullpunktet, hvor den lyseblå firkanten ligger. Den svarte sirkelen viser gjennomsnittet for denne porteføljen.

Denne fremstillingen gir ikke nødvendigvis mening i forhold til reduksjon av utslipp. En del fond investerer i selskaper hvor de finner et stort potensial for å redusere fremtidige karbonutslipp. Dette kan være fordi de legger om egen drift, eller fordi de produserer varer som bidrar med en betydelig reduksjon i kundenes produksjonsprosesser. Dette vil ikke bli fanget opp i denne type fremstilling.

Historisk utvikling og planlagte utslippskutt i våre aksjefond

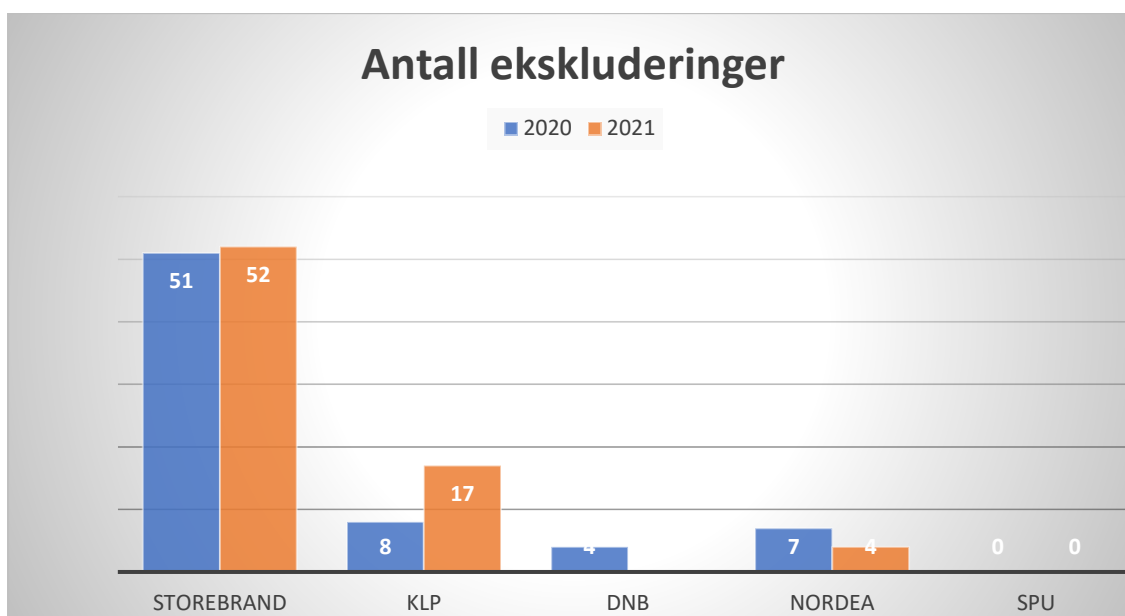
Figur 3. Utvikling i karbonutslipp scope 1 og 2 samt planlagte utslippskutt i aksjeportefølje per 31.12.21

Figur 3 viser utviklingen i utslippskuttene i perioden 2019-2021. Porteføljen vår har ikke endret seg så mye, mens det har vært en reduksjon i tonn CO2 i forhold til omsetning i indeksen. Dette skyldes at vi har investert i enkelte fond som prioriterer størst mulig bidrag i reduksjonen heller enn selskaper som har lave utslipp. Til høyre i figur 3 ser vi en oversikt over de planlagte utslippskuttene i porteføljen vår (35 %) og i indeks (44 %).

Ekskluderinger

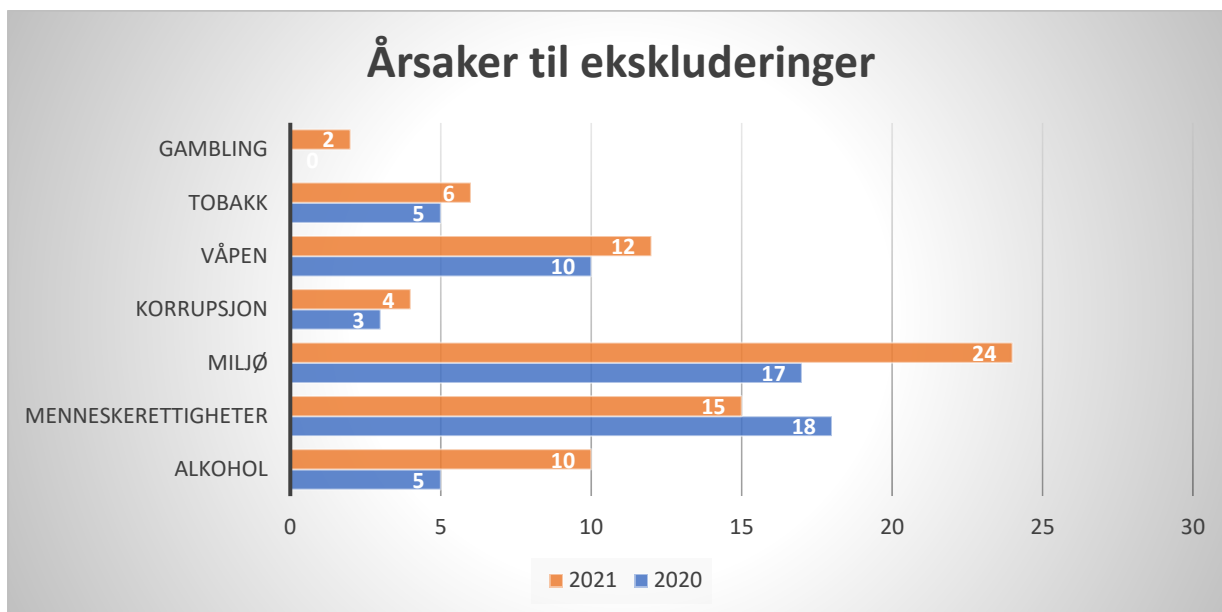
Som en del av den kvartalsvise risikorapporteringen utarbeider SKP en oversikt som viser hvilke av våre underliggende aksjeutstedere som er ekskludert av henholdsvis Statens Pensjonsfond Utland (SPU), Storebrand, KLP, Nordea eller DnB. I vårt porteføljestyrings-system har vi til enhver tid oversikt over alle disse ekskluderingsene, hvilke selskaper det gjelder, hvorfor de er ekskludert, og innenfor hvilken kategori. Forvalterne avgjør om dette er saker som medfører at de vil selge seg ut av aksjen, eller om de vurderer at det er vilje hos utsteder til å gjøre endringer, og at de derfor velger å beholde aksjen. Ekskluderings sakene vurderes forskjellig blant de ulike forvalterne. Storebrands kriterier for ekskluderinger samsvarer ikke nødvendigvis med SPU sine etc, men alle forvalterne har eksklusjonskriterier for sine egne fond.

Aksjer SKP eier via aksjefond som enkelt forvaltere har valgt å ekskludere i 2020 og 2021

Figur 4. Kilder til ekskluderinger av selskaper mellom ulike forvaltere per årsslutt 2020 og 2021

Fordeling av årsaker til ekskluderinger i vår aksjefondsportefølje i 2020 og 2021

Figur 5. Årsaker til ekskluderinger av selskaper per årsslutt 2020 og 2021

Figur 5 viser at det er størst økning i ekskluderinger knyttet til miljø og alkohol. Gambling er ny på listen, med 2 ekskluderinger i 2021. Menneskerettigheter, som hadde flest ekskluderinger i 2020, har hatt en liten reduksjon i 2021.

PACTA-analyse

Bakgrunn

I 2019 sluttet Norge seg til et initiativ startet av sveitsiske og nederlandske myndigheter hvor målet er å kartlegge hvordan den nasjonale finanssektoren er tilpasset klimamålene (konkret 1.5-gradersmålet fra Parisavtalen). Som et ledd i denne kartleggingen tilbød Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet i 2021 norske finansinstitusjoner å (frivillig) teste PACTA-verktøyet for å vurdere i hvilken grad investeringsporteføljene var posisjonert i tråd med klimamålsetningene. PACTA-verktøyet er et *open-source*-verktøy utviklet av den uavhengige ideelle tenketanken '2 Degrees Investing Initiative' (2DII). SKP deltok i denne undersøkelsen.

Børsnoterte aksjer og selskapsobligasjoner dekkes i analysen. Videre fokuseres det på sektorene som til sammen står for rundt 90% av verdens utslipp (*climate-related sectors*): energi, transport, tungindustri og landbruk. Dette er sektorer som har en begrenset størrelse i finansmarkedet. I følge PACTA vil analysen typisk dekke mindre enn 30 % av en vanlig portefølje, men over 70-80 % av porteføljens samlede utslipp.

Analysen er delt inn i to seksjoner:

1. Klimascenarioanalyse som skal besvare følgende spørsmål:
Hvor stor andel av porteføljene er investert i klimarelaterte sektorer?
Er produksjonsplanene til selskapene i porteføljene i tråd med scenarier som holder temperaturøkningen innenfor målet i Parisavtalen?

Basert på 5-års planer:

Hvilke selskaper i porteføljene bidrar til de største utslagene i resultatet?

Hvordan gjør porteføljene det sammenlignet med markedsindekser og tilsvarende deltakere i prosjektet (*peer group*)?

2. Klimastresstest

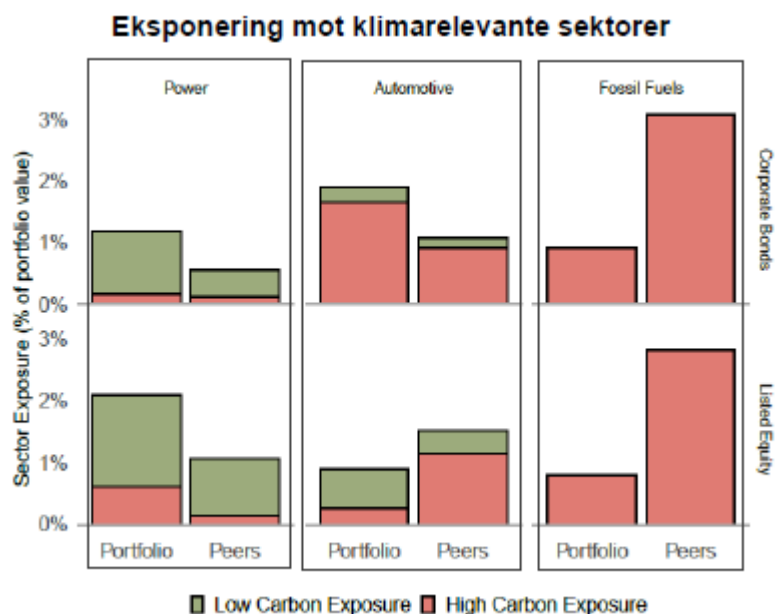
Hva er de potensielle finansielle tapene under ulike overgangsscenarier? Et uttrykk for overgangsrisiko i porteføljen – fysisk risiko dekkes ikke

Deltakere i prosjektet sendte inn fullt gjennomlyste (dvs. ned til enkeltpapirnivå) aksje- og renteporteføljer til PACTA-portalen før sommeren 2021. Resultatene fra analysen forelå i begynnelsen av november 2021.

Resultatene av analysen

Pensjonskassens portefølje har lav eksponering mot klimarelevante sektorer (som definert i analysen). Sammenlignet med de andre deltakerne i analysen har pensjonskassens portefølje lavere «High Carbon Exposure» (fossilt) enn snittet. Innenfor «Automotive» har renteporteføljen høyere eksponering mot fossilt enn snittet. Det samme gjelder for kraftprodusentene (med fossile kilder) i aksjeporteføljen. Porteføljen scorer også høyere på «Low Carbon Exposure» (grønne teknologier).

Analysen ser også på i hvilken grad selskapenes planer for å kutte utslipp er i tråd med overgangen til et lavutslippssamfunn. Resultatene tilsier at selskapenes planer innenfor de fleste sektorene er gode nok (grønne bokser i tabellen). Unntakene er innenfor fornybar energi og kull (begge i renteporteføljen).

Figur 6. Eksponering mot klimarelevante sektorer

Porteføljene har lavere eksponering mot fossilt brensel enn sammenlignbare kapitalforvaltere.

Er selskapenes planer i tråd med overgangen til et lavutslippsamfunn?

		Asset	Port. Alignment	Overall rank	Peer rank
Power	Renewables	EQ		#8 of 35	#4 of 22
		CB		#30 of 37	#20 of 24
	Coal	EQ		#4 of 35	#2 of 22
		CB		#22 of 38	#13 of 24
Automotive	Electric	EQ		#15 of 36	#12 of 24
		CB		#28 of 36	#18 of 24
	ICE	EQ		#23 of 36	#18 of 24
		CB		#28 of 36	#17 of 24
Fossil fuels	Coal	EQ			
		CB		#11 of 18	#7 of 10
	Oil	EQ		#9 of 36	#6 of 23
		CB		#19 of 34	#14 of 23
	Gas	EQ		#14 of 36	#11 of 23
		CB		#10 of 34	#10 of 23

Figur 7. Vurdering av om selskapenes planer er i tråd med overgangen til et lavutslippsamfunn

Porteføljene er godt rustet mot overgang til lavutslippsamfunnet. Det er kun noen av rentefondene som scorer dårlig ift sammenlignbare kapitalforvaltere.

Bærekraft i eiendomsfondene våre

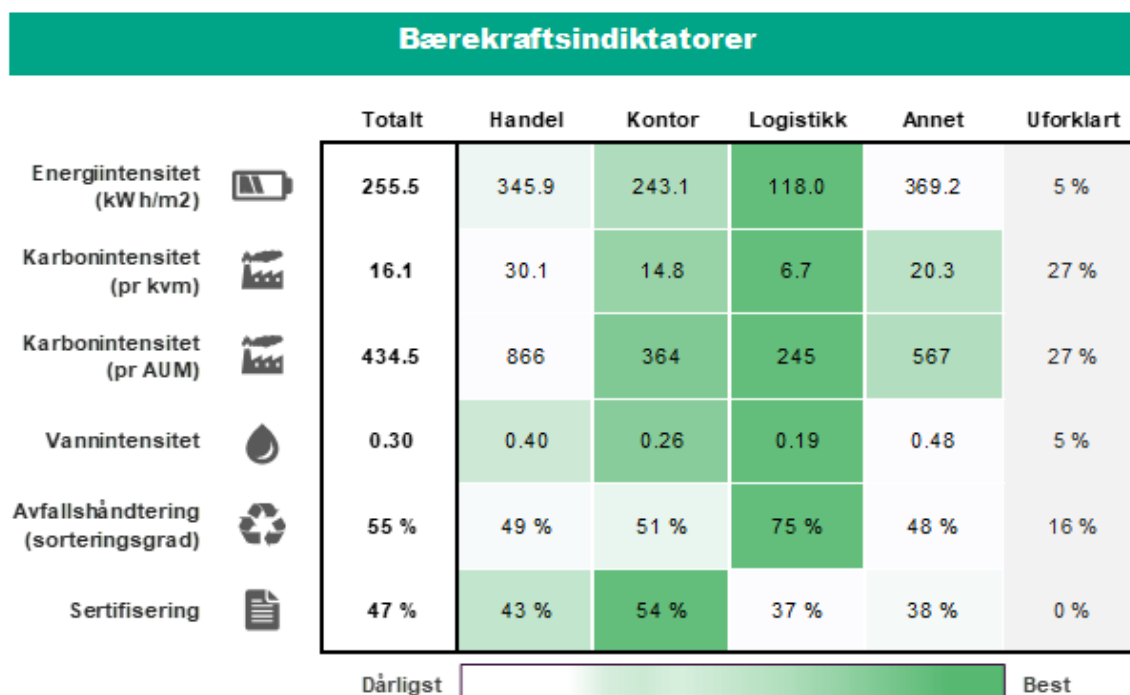
Blant våre fem eiendomsfond er det noe ulik fremgangsmåte med hensyn til bærekraftig forvaltning. Tre av fondene har klassifisert porteføljen gjennom GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmarking) sin bærekraftsundersøkelse. GRESB er en organisasjon som jobber for å fremme rapportering om bærekraft, og gir bedre mulighet for å sammenligne eiendomsforvalteres bærekraftspraksis.

I kapitalforvaltningsstrategien har vi en målsetning om at 70 % av eiendomsporteføljen vår skal ha en GRESB-score på minimum 75 poeng innen utgangen av 2021.

Videre har alle fondene en prosess for å klassifisere flere av sine bygg i porteføljen i henhold til BREEAM-standarder som skal sikre en god miljøkvalitet på eiendommene. Vi har i strategien en målsetning om at 50 % av eiendommassen skal være BREEAM-sertifisert innen utgangen av 2022.

Alle fondene har signert/besluttet å signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer.

Status for eiendomsporteføljen vår per utgangen av 2021 er som følger:

Figur 8. Bærekraftsindikatorer i eiendomsporteføljen per årsslutt 2021

Som figur 8 viser, har 47 % av de underliggende eiendommene i porteføljen blitt sertifisert. I tillegg foregår det mange større og mindre prosjekter for å sikre bedre energieffektivitet i byggene, og dermed lavere karbonutslipp. Videre måler vi også sorteringsgrad i forbindelse med avfallshåndteringen, og bruk av vann for å sikre at porteføljen blir mest mulig bærekraftig.

I forhold til GRESB-score, så er det tre av fondene våre som har mottatt en oppdatert rapport for 2021. De utgjør 70,3 % av porteføljen og har en gjennomsnittlig GRESB-score på 86 poeng.

EU-regulering

EUs handlingsplan for bærekraftig finans er svært omfattende, og vil få stor påvirkning fremover. Målsetningene er å:

- Flytte kapital til bærekraftige investeringer som driver den grønne omstillingen.
- Håndtere finansiell risiko fra klimaendringer, miljødeleggelser og sosiale forhold.
- Bidra til åpenhet og langsiktighet i finansiell og økonomisk aktivitet.

Dette er et pågående arbeid, som over tid vil implementeres i Norge gjennom EØS-avtalen etter hvert som det bli ferdigstilt i EU.

10. mars 2021 ble det som en del av EUs handlingsplan for bærekraftig finans innført et krav om å harmonisere opplysninger om bærekraft for forvaltere og rådgivere i finanssektoren. Dette omtales som SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Dette kravet er ikke innført i Norge enda, og gjelder derfor ikke for fond som markedsføres og selges kun i Norge.

Som en konsekvens av dette har nå alle våre globale fondsleverandører klassifisert sine fond i henhold til dette kravet.

Klassifisering av våre globale fond

Aksjefond	Artikkel
BNP Paribas Global Climate Impact	9
AKO Global Long-only - C1 NOK (Hdg)	6
AKO Global Long-Only NOK Class CF1	6
Baillie Gifford WW Global Alpha Choice Class D Hdg NOK	8
Genesis Emerging Markets	6
KLP AksjeGlobal Indeks II	8
Nordea1 - Global Climate and Environment BI NOK	9
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	8
SKAGEN Global C	8

Rentefond	Artikkel
AXA Global Sustainable Agg Sund	9
Nordea 1 - European Covered Bond Fund	8
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK	8
PIMCO - Mercer Short Duration Global Fund 2	6
Robeco - Mercer Short Duration Global Fund 1	8
RobecoSAM Global Green bonds	9
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	8

Eiendomsfond	Artikkel
DnB Scandinavian Property Fund	8
Storebrand Eiendomsfond	8
DEAS Eiendomsfond Norge 1	8
Union Core Real Estate	8
	Forventet
Pareto Eiendomsfelleskap	8

Forklaringer til hvordan klassifiseringen kan forstås

Artikkel 9

Fond som har bærekraftige investeringer som formål. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser. Det skal også opplyses om investeringsprosessen for å nå investeringsformålet.

Artikkel 8

Fond som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser.

Artikkel 6

Andre fond som ikke har et tilsvarende formål som under artikkel 8 og 9. Dette er ikke nødvendigvis dårligere fond, men de har en annen tilnærming til bærekraft, og/eller de kan ha en annen tidsplan som gjør at de per i dag ikke definerer seg inn under artikkel 8 eller 9.

Risikorapportering bærekraft

Bærekraft er en integrert del av SKPs risikorapportering. Dette er et område som vil videreutvikles i takt med tilgang på informasjon om porteføljen. Gjennom 2021 er det utviklet en ny modul i porteføljestyringssystemet Enigma som gjør at vi fremover kan laste opp mer data som rapporteres på dette området.

Det rapporteres ift bærekraft basert på informasjon om aksje- og obligasjonsfond-porteføljen.

Ingen av ekskluderingene har vært av en karakter som har medført at styret har besluttet å gjøre noen tiltak. Vi har imidlertid ved flere anledninger stilt spørsmål til forvalterne når det er saker som pågår som påvirker ESG-arbeidet i porteføljen.

Tematiske bærekraftsfond

Pensjonskassen har per utgangen av 2021 18 % av aksjeporteføljen investert i tematiske bærekraftsfond. Dette er fond som blant annet er klassifisert som artikkel 9-fond, og som har bærekraftige investeringer som formål.

Gjennom 2021 er det en rekke aktører innen renteforvaltningen som har satt i gang en mer bærekraftig forvaltning av obligasjoner. I tillegg har markedet for grønne obligasjons-utstedelser økt vesentlig. Dette forventer vi at vil utvikle seg videre, men så langt har vi ikke satt noen spesifikke krav til rentefondene vi investerer i angående bærekraftsmål.

Veien videre

Vi forventer ytterligere avklaringer rundt taksonomirammeverket, og at kvaliteten på bedriftenes ESG-rapportering vil øke. Det er viktig at vi som investorer klarer å skille mellom de aktørene som kun tilpasser seg rammeverket for bærekraftige investeringer, og de som faktisk utgjør en forskjell i form av positive bidrag.

RESULTAT

Note	TEKNISK REGNSKAP	2021	2020
	1. Premieinntekter		
2	1.1 Forfalte premier, brutto	403 343 127	280 743 424
2	1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier	-76 400	-78 000
2.1	1.3 Overført premiereserve/pensjonskapital mv. fra andre forsikrings-/pensjonsforetak	0	207 385 736
	Sum premieinntekter for egen regning	403 266 727	488 051 159
	2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		
3	2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	84 827 662	51 205 767
14	2.4 Verdiendringer på investeringer	185 833 905	109 324 908
4	2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	139 976 385	193 486 786
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	410 637 952	354 017 461
3	4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	69 967	626 151
	5. Pensjoner mv.		
	5.1 Utbetalte pensjoner mv.		
5	5.1.1 Brutto	-124 772 137	-117 903 279
	6. Endringer i kontraktsfastsatte forsikringsforpliktelser		
	6.1 Endring i premiereserve mv.		
19	6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	-333 820 856	-67 278 120
19	6.2 Endring i tilleggsavsetninger	-52 434 080	-148 069 589
14	6.3 Endring i kursreguleringsfond	-185 833 905	-109 324 908
19	6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-36 541 830	-327 511 564
2.1	6.5 Tilleggsavsetninger fra andre pensjonsforetak	0	-30 994 274
	Sum endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	-608 630 671	-683 178 455
	8. Midler tilordnet forsikringskontraktene		
19,21	8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	-81 129 252	-15 500 093
19,21	8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-3 731 698	-4 260 675
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene	-84 860 950	-19 760 768
	9. Forsikringsrelaterte driftskostnader		
6	9.1 Forvaltningskostnader	-1 911 071	-1 743 496
7,9	9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-10 875 169	-10 258 334
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	-12 786 240	-12 001 830
22	11. RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	-17 075 353	9 850 440
	IKKE-TEKNISK REGNSKAP		
	12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		
3	12.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	5 596 585	3 077 114
14	12.4 Verdiendringer på investeringer	12 303 374	8 573 634
4	12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	9 368 099	12 458 436
	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	27 268 057	24 109 183
	13. Andre inntekter	0	173
	14. Forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen		
6	14.1 Forvaltningskostnader	-127 225	-109 992
8	14.2 Andre kostnader	-373 955	-260 303
	Sum forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen	-501 180	-370 295
22	15. RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	26 766 877	23 739 061
	16. Resultat før skattekostnader	9 691 524	33 589 501
9	17. Skattekostnader	1 216 139	-3 181 247
	18. Resultat før andre inntekter og kostnader	10 907 663	30 408 254
	19. Andre inntekter og kostnader		
	19.1 Andre inntekter og kostnader - ikke omklassifisert til resultat		
24	19.1.2 Estimattendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	-1 088 078	-954 342
22	20. TOTALRESULTAT	9 819 585	29 453 912

BALANSE

Note	EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	2021	2020
2.	Investeringer		
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
11	2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	8 680 718	0
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
12	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	166 477 706	144 593 074
13	2.4.2 Rentebærende verdipapirer	190 954 460	182 128 590
	Sum investeringer	366 112 884	326 721 664
3.	Fordringer		
16	3.2 Andre fordringer	1 819 528	727 308
4.	Andre eiendeler		
17	4.2 Kasse, bank	7 456 292	4 424 158
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	375 388 704	331 873 130
	EIENDELER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		
6.	Investeringer i kollektivporteføljen		
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	126 622 615	0
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
12	6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 609 315 802	2 286 227 582
13	6.4.2 Rentebærende verdipapirer	2 792 769 805	2 726 119 150
16	6.4.3 Utlån og fordringer	26 540 819	10 776 019
17	6.4.5 Andre finansielle eiendeler	108 762 335	65 549 646
	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	5 664 011 376	5 088 672 397
	SUM EIENDELER	6 039 400 080	5 420 545 527
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		
18	10. Innskutt egenkapital	206 247 366	187 463 291
11.	Opptjent egenkapital		
18	11.1 Risikoutjevningfond	38 507 698	56 100 257
18	11.2 Annen opptjent egenkapital	161 029 336	132 401 268
	Sum opptjent egenkapital	199 537 034	188 501 525
13.	Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		
19	13.1 Premiereserve mv.	3 562 440 728	3 228 619 872
19	13.2 Tilleggsavsetninger	421 748 355	369 314 275
14,19	13.3 Kursreguleringsfond	1 030 740 076	844 906 171
19	13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	610 574 519	589 731 822
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	5 625 503 678	5 032 572 140
15.	Avsetninger for forpliktelser		
24	15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	1 292 590	204 512
15.2	Forpliktelser ved skatt		
9	15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	0	3 875 979
9	15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	1 547 626	2 765 719
10	15.3 Andre avsetninger for forpliktelser	235 510	258 886
	Sum avsetninger for forpliktelser	3 075 726	7 105 096
16.	Forpliktelser		
20	16.3 Andre forpliktelser	4 412 332	4 321 208
20	17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	623 943	582 267
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	6 039 400 080	5 420 545 527

Sandnes, 23. mars 2022: Regnskap

Arne Oftedal
styreleder

Wence Pedersen
styrets nestleder

Heidi Bjerga
styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

NOTER TIL REGNSKAPET 2021

(alle beløp i hele 1000)

Note 1.1 - Vesentlige regnskapsprinsipper

Felles forvaltning

Pensjonskassen har felles forvaltning av midlene i kollektiv- og selskapsporteføljen. Fordelingen skjer prosentvis etter forholdet mellom egenkapital og forsikringstekniske avsetninger. Se note 1.5.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innenfor virkeområdet til IAS 39 klassifiseres i følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle eiendeler som i første rekke holdes med formål å selge, som inngår i en portefølje av identifiserte instrumenter som er styrt sammen og hvor det beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering.

- Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked.

- Andre finansielle eiendelser

Finansielle eiendeler som ikke faller inn i noen av kategoriene ovenfor.

Note 1.2 - Forsikringsmessige avsetninger og skatt

Premiereserve, herunder administrasjonsreserve og annen IBNR-avsetning. Balanse 13.1, resultat 6.1.1.

Premiereserven er aktuarberegnet, og utgjør forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonsrettigheter opptjent på beregnings-tidspunktet.

Administrasjonsreserven skal dekke fremtidige administrasjonskostnader for fratrådte medlemmer med rettigheter hvis pensjonskassen blir satt under avvikling. Den kan ikke reduseres på annen måte enn ved å dekke årets administrasjons-kostnader knyttet til løpende pensjonsutbetalinger.

IBNR-avsetning står for "Incurred but not reported". Årets premie må dekke mulige erstatninger som rapporteres og utbetales først flere år fram i tid. Det kan i noen tilfeller være snakk om senskader som blir kjent først mange år etter skaden oppstod.

Tilleggsavsetninger. Balanse 13.2, resultat 6.2.

For å sikre soliditeten, kan pensjonskassen foreta tilleggsavsetninger, som har som formål å dekke et evt. negativt rente-resultat begrenset oppad til størrelsen på årets garanterte rente på premiereserven. Maks tilleggsavsetninger pr virksomhet er begrenset til 12 % av virksomhetens andel av premiereserven.

Premiefond. Balanse 13.4, resultat 6.4.

Premiefondet er akkumulert ved overskudd tidligere år, og kan brukes til å dekke framtidige premier. En eventuell avgjørelse om bruk av premiefondet gjøres i samarbeid med arbeidsgiver.

Risikoutjevningfond. Balanse 11.1, ingen resultatpost, da avsetning tas av resultat teknisk regnskap.

Risikoutjevningfondet skal absorbere svingninger i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Resultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan følgelig salderes mot fondet. Det kan også benyttes til delvis finansiering av økte avsetninger som følge av at pensjonskassens beregningsgrunnlag tilpasses pensjonistenes økte og økende levealder.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringselskaper. Skattekostnad består av betalbar inntekts- og formueskatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel bokføres når det er sannsynlig at pensjonskassen vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å benytte skattefordelen. Pensjonskassen bokfører tidligere ikke bokført utsatt skattefordel i den grad at det har blitt sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Tilsvarende vil pensjonskassen redusere utsatt skattefordel i den grad det ikke lenger anses som sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Sats på formueskatt er 0,15 % av ligningsmessig nettoformue. Utsatt skatt og utsatt skattefordel oppføres til nominell verdi i balansen.

Note 1.3 - Medlemmer

Pensjonsforpliktelser

Kommunale pensjonsordninger er tariffestet, og vedtektene står i sentral generell særavtale om pensjonsordninger (SGS 2020). Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet.

Offentlig tjenestepensjon (bruttomodell) samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Summen av disse skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering. Medlemmer født mellom 1954 og 1962 vil ha opptjening i folketrygden etter både gammel og ny opptjeningsmodell. Overgangen fra gammel til ny opptjeningsmodell skjer gradvis, over 10 år. De nye samordningsreglene legger opp til den samme gradvise overgangen mellom nye og gamle samordningsregler. For 1954-kullet samordnes pensjonen med 90 % gamle samordningsregler og 10 % nye samordningsregler. 1962-kullet samordnes med 10 % gamle samordningsregler og 90 % nye samordningsregler. Fra og med 1.1.20 startet ny opptjeningsmodell for offentlig tjenestepensjon for de som er født i 1963 eller senere. Mange av disse har også opptjening i den gamle bruttomodellen. Disse rettighetene blir omregnet til en oppsatt rettighet pr. 31.12.19.

Den nye modellen, som er en påslagsmodell, komplementerer den nye opptjeningsmodellen som ble innført i Folketrygden i 2011. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Beregning og utbetaling av ny offentlig tjenestepensjon er helt uavhengig av utbetalt alderspensjon fra folketrygden. Alle år med pensjonsgivende inntekt skal gi pensjonsopptjening frem til fylte 75 år. Offentlige pensjoner reguleres årlig med lønnsveksten minus 0,75. For året 2021 vedtok Stortinget at alderspensjonister, AFP-pensjonister og ektefellepensjoner der pensjonisten er over 67 år skulle få en ekstra regulering. Pensjonene ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Det ble derfor foretatt en ekstra regulering i 2021 med en kompensasjon som om de nye reglene hadde vært gjeldende fra 01.05.20. Medlemspremien er tariffestet til 2 % av pensjonsgrunnlaget.

Ansatte i følgende enheter har pensjonsordning i pensjonskassen:*

Sandnes kommune m/folkevalgte, utenom sykepleiere og lærere

Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS

Sandnes Havn KF

Sandnes tomteselskap KF

Sandnes kommunale pensjonskasse

Rogaland Brann og Redning IKS (kun fratrådte)

	2021	2020	2019	2018	2017
Aktive/fratrådte medlemmer					
Aktive	5 800	5 673	5 218	4 760	4 448
Fratrådte med rettighet	3 782	2 642	2 397	2 239	2 299
Fratrådte uten rettighet	8 661	8 777	8 241	7 629	7 695
Sum aktive/fratrådte medlemmer	18 243	17 092	15 856	14 628	14 442
Pensjonister					
Alder	1 598	1 472	1 345	1 207	1 015
AFP/tidlig pensjon	225	216	144	162	114
Ektefelle	203	194	174	170	142
Barn	25	23	23	23	15
Uføre	827	747	670	609	502
Sum pensjonister	2 878	2 652	2 356	2 171	1 788

Note 1.4 - Risikostyring

SKP har vedtatt retningslinjer for kapitalforvaltningen og en investeringsstrategi som gir regler for hvordan midlene skal forvaltes og hvilket risikonivå som er akseptabelt. Med risiko menes sannsynligheten for verdissingringer i pensjonskassens eiendeler. For å sikre høyest mulig avkastning i forhold til valgte risikonivå, er porteføljen bygget opp med følgende investeringsramme:

Aktivklasse	Vedtatt vektning	Faktisk vektning	Avvik
Aksjefond - nordiske aksjer	5,0 %	5,1 %	0,1 %
Aksjefond - utenlandske aksjer	28,0 %	28,3 %	0,3 %
Eiendomsfond	12,0 %	12,6 %	0,6 %
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	17,0 %	21,8 %	4,8 %
Obligasjonsfond - Utenlandske obligasjoner	29,0 %	25,0 %	-4,0 %
Obligasjoner - Holdt til forfall	5,0 %	2,2 %	-2,8 %
Pengemarkedsfond/bankinnskudd	4,0 %	4,5 %	0,5 %
Fordringer	0,0 %	0,5 %	0,5 %
Sum	100,0 %	100,0 %	

Vi har avtale med Grieg Investor AS om uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen iht kapitalforvaltningsforskriften. Kvartalsvis produseres en risikoreport iht Finansilsynets krav, som framlegges for styret. Avvik pr 31.12. er vedtatt akseptable.

Følgende typer av risiko finnes:

- Kredittrisiko

Defineres som usikkerheten hvorvidt en utsteder av et verdipapir ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

Styret har i tråd med Kapitalforvaltningsforskriften satt grenser for høyeste enkeltengasjement mot en utsteder. Ved investeringer vurderes også forvalternes kredittvurderingssystem, slik at investeringenes risiko holdes innenfor fastsatte rammer.

SKPs andeler i obligasjonsfond gjennomlyses av Grieg Investor. Følgende tall er hentet fra Finanstilsynets skjema for beregning av solvenskapitaldekning:

Rating	2021		2020	
	Markedsverdi	Durasjon	Markedsverdi	Durasjon
AAA	118 058	5,30	206 068	4,58
AA	167 360	3,98	259 346	3,38
A	508 933	3,84	447 110	3,51
BBB	773 323	4,12	721 912	4,12
BB	28 496	4,35	19 245	3,82
B	6 886	5,06	2 175	5,66
Ikke ratet	617 961	3,55	457 441	2,99
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	249 103	6,03	210 404	5,20
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	30 935	3,88	31 206	3,74

Vår bank, DNB, har kredittrating AA.

- Likviditetsrisiko

Defineres som risikoen for at det ikke er tilstrekkelige likvider til å dekke løpende driftskostnader uten at det oppstår vesentlige ekstra omkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ugunstige finansieringsvilkår.

Iht SKPs likviditetsstrategi skal vi ha likviditet (bankbeholdning + pengemarkedsfond) til å dekke 18 måneders utbetalinger. Det har ikke vært brudd på dette i 2021.

Innstående på bankkonto (se note 17) er 116,2 mill, som er nok til minst å dekke de neste tre måneders pensjonsutbetalinger iht strategien. En solid bankbeholdning og en likvid portefølje dekker krav om likviditetsreserve.

- Markedsrisiko og forenklet solvenskapitaldekning

Defineres som risikoen for tap pga endringer i markedsverdier på investeringene.

Regneark for beregning av forenklet solvenskapitaldekning viser følgende tall, der markedsrisiko utgjør den høyeste risikoen:

	2021	2020
A.1 Kapitalkrav for markedsrisiko	1 301 449	1 005 505
A.2 Kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	258 201	178 696
A.4 Kapitalkrav for motpartsrisiko	9 071	6 121
A.5 Reduksjon A.1-A.4 pga korrelasjon	-177 459	-124 266
A.7 Kapitalkrav for operasjonell risiko	23 851	21 731
A.8 Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-212 267	-163 168
A.9 Samlet solvenskapitalkrav	1 202 846	924 619
N.4 Egenkapital inkludert risikoutjevningssfond	405 784	375 964
N.9 Justerte avsetninger ved overgang til markedsverdi	166 365	58 633
N.23 Tilleggsavsetninger	421 748	369 314
N.24 Kursreguleringsfond	1 030 740	844 906
N.27 Korreksjon beste estimat død/uførhet	21 737	22 497
A.10 Ansvarlig kapital	2 046 374	1 671 314
A.11 Overskudd av ansvarlig kapital	843 528	746 695
A.12 Solvenskapitaldekning	170 %	181 %

Solvensmargin

	2021	2020
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital - Balansepost 10	206 247	187 463
Ansvarlig kapital opptjent (i balansepost 11.2 - se note 18)	103 278	86 954
50 % av risikoutjevningssfond	19 254	28 050
50 % av tilleggsavsetninger	210 874	184 657
Sum solvensmarginkapital	539 654	487 124
Aktuarberegnet minstekrav til solvensmargin	176 979	161 733
Solvensmarginkapital i % av minstekrav til solvensmargin	304,9 %	301,2 %

Note 1.5 - Fordeling kollektiv- og selskapsportefølje

Grunnlag for resultatføring av finansinntekter og forvaltningskostnader

Fordelingsnøkkelen er beregnet på bakgrunn av regnskapstall pr 1.1. Den endres i løpet av året ved innbetaling av egenkapital.

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 1.1. (balanse 10, 11 og 13)</i>	5 431 507	4 977 004
<i>Kollektivporteføljen består av:</i>		
11.1 Risikoutjevningssfond pr 1.1.	56 100	48 758
13. Sum forsikringsforpliktelser pr 1.1.	5 032 572	4 429 776
Innskutt kapital pga flytting av pensjonsordninger	0	197 260
<i>Sum kollektivportefølje</i>	<u>5 088 672</u>	<u>4 675 794</u>
<i>Selskapsporteføljen består av:</i>		
10. Ansvarlig kapital, pr 1.1.	207 463	187 463
11.2 Ansvarlig kapital, opptjent pr 1.1.	132 401	110 290
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	205	0
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	2 766	3 457
<i>Sum selskapsportefølje</i>	<u>342 835</u>	<u>301 210</u>
Andel kollektivportefølje av sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 31.12.	93,69 %	93,95 %
Andel selskapsportefølje pr 31.12.	6,31 %	6,05 %

Grunnlag for balanseføring av urealiserte verdier

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-21: "Kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen". Verdiendringer i balansen fordeles derfor slik at de til sammen tilsvare kursreguleringsfondet. Regnestykket blir da:

Sum urealisert gevinst pr 31.12.	1 088 491	890 354
Kursreguleringsfond pr 31.12.	1 030 740	844 906
Kursreguleringsfond i % av urealisert gevinst (kollektivportefølje, balanse 6.4.1/2/4)	94,69 %	94,90 %
Andel selskapsportefølje (balanse 2.4.1/2/4)	5,31 %	5,10 %

Grunnlag for balanseføring andre poster

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-11.2: "Eiendeler som motsvarer forsikringskapital knyttet til foretakets kontrakter med kontraktsfaste forpliktelser skal inngå i kollektivporteføljen". 5. ledd: "Eiendeler som ikke inngår i kollektivporteføljen eller investeringsvalgporteføljen, skal inngå i selskapsporteføljen". Regnestykket blir da:

Eiendeler pr 31.12.:	6 039 400	5 420 546
- Urealisert gevinst, fordelt etter egen sats	-1 088 491	-890 354
- Andre eiendeler, balansepost 4.4 - alt til selskapsporteføljen	0	0
= Eiendeler som skal fordeles	4 950 909	4 530 192
Fors.forpliktelser - kursreg.fond + risikoutj.fond pr 31.12 (andel kollektivportefølje)	4 633 271	4 243 766
Netto fors.forpliktelser i % av eiendeler som skal fordeles (andel kollektivportefølje)	93,58 %	93,68 %
Andel selskapsportefølje	6,42 %	6,32 %

Note 2 - Forfalte premier

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesats i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

	2021	2020
7,92 % årspremie (2020: 8,02 %)	156 850	153 759
1,1 % tilskudd til ikke forsikringsbare ytelser (2020: 1,3 %)	22 000	24 924
2 % medlemspremie	39 609	38 344
AFP for 65-66 åringer*	20 784	22 717
Reguleringspremie**	163 000	40 000
Rentegarantipremie	1 100	1 000
Sum forfalt premie - Resultatpost 1.1	403 343	280 743
Reassuranse/katastrofeforsikring - IBS Ltd. - Resultatpost 1.2	-76	-78

* SKP utbetaler også AFP for 62-64-åringer på vegne av kommunen, men dette er ikke en del av tjenestepensjonsordningen. Sandnes kommune sin refusjon av utbetalt AFP 62-64 kr 20 084 111,-/17 970 673,- påvirker ikke resultatet.

** Inkluderer fratradte medlemmer med rettighet fra Rogaland brann og redning IKS

Note 2.1 - Flytting av pensjonsordninger

Overføring fra KLP pga sammenslåing med Forsand kommune fra og med 2020. Se også årsrapporten side 9.

	2021	2020
Overført premiereserve fra andre	0	174 181
Overført premiefond fra andre	0	2 211
Overført tilleggsavsetninger fra andre (herav kursreserve år 2020 kr 20 300')	0	30 994
Sum overf. premiereserve/pensjonskapital mv. fra andre - Resultatpost 1.3	0	207 386

Note 3 - Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler

	2021	2020
Renteinntekter og utbytte		
Renter obligasjonsfond, obligasjoner og ansvarlige lån	52 068	24 163
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar aksjefond	7 411	5 655
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar obligasjonsfond	3 716	3 317
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar eiendomsfond	26 175	19 291
Renter bankinnskudd drift, forvaltning og skattetrekk (resultatpost 2.2 og 4)	1 125	1 973
Mottatte renter refundert/overført pensjon fra Forsand (resultatpost 4)	0	510
Sum renteinntekter og utbytte	90 494	54 909
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.2	84 828	51 206
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 4	70	626
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.2	5 597	3 077

Note 4 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2021			2020		
	Gevinst	Tap	Netto	Gevinst	Tap	Netto
Aksjefond	113 283	0	113 283	198 001	0	198 001
Obligasjonsfond	38 910	1 063	37 848	8 680	643	8 036
Eiendomsfond	0	0	0	-92	0	-92
Valutagevinst/tap	0	1 786	-1 786	0	0	0
Sum	152 193	2 849	149 344	206 588	643	205 945
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.5			139 976			193 487
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.5			9 368			12 458

Note 5 - Utbetalt pensjon

	2021	2020
Direkte utbetalte pensjoner		
Alderspensjon	82 976	74 357
AFP for 65-66-åringene*	22 810	22 300
Uførepensjon	25 862	23 271
Ektefellepensjon	6 386	5 910
Barnpensjon	695	755
Sum direkte utbetalte pensjoner	138 730	126 593
Utbetalt refusjon til andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	11 711	13 334
Mottatt refusjon fra andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	-25 669	-22 023
Netto utbetalte pensjoner - Resultatpost 5.1	124 772	117 903

*Utbetalt AFP 62-64 år kr 20 084 111,-/17 970 673,- påvirker ikke resultatet. Se også note 2.

Note 6 - Forvaltningskostnader

	2021	2020
Investeringsrådgiving og rapportering (Grieg Investor AS)	1 736	1 536
Direkte innbetalte forvaltningsgebyr	301	316
Oppgjørsgebyr og diverse kostnader	1	1
Sum forvaltningskostnader	2 038	1 853
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 9.1	1 911	1 743
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 14.1	127	110

Pensjonskassen er klar over at Finanstilsynet ved flere anledninger under sine stedlige tilsyn av offentlige pensjonskasser har krevd at bokføring av forvaltningskostnader skal gjennomføres etter bruttoprinsippet. Dette medfører flere problemstillinger for pensjonskassene som anses som uheldige. Pensjonskasseforeningen har derfor på vegne av pensjonskassene hentet inn eksterne vurderinger fra anerkjente advokatmiljøer som konkluderer med at det ikke finnes rettslig grunnlag for å gjennomføre denne endringen. Saken ligger til behandling i Finansdepartementet. Pensjonskassen vil derfor ikke foreta noen prinsipielle endringer før det kommer en endelig avklaring fra Finansdepartementet.

Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

	2021	2020
Nærstående part: Sandnes kommune: IKT/fasttelefoni/porto	172	161
Lønn, styrehonorar og andre personalkostn. 6 ansatte	6 613	6 396
Revisjonskostnader - ekstern revisjon	138	138
Revisjonskostnader - intern revisjon	224	0
Revisjonskostnader - annen bistand fra revisor	6	30
Aktuarkostnader	712	758
Andre administrasjonskostnader	3 010	2 776
Sum adm.kostnader - Resultatpost 9.2 (100 % til kollektivporteføljen)	10 875	10 258

Note 8 - Andre kostnader

	2021	2020
Gaver - Fradragsberettiget	0	2
Gaver - Ikke fradragsberettiget	20	15
Korrigert AFP 62-64 tidligere år	132	0
Formuesskatt - Se også note 10	236	259
Avvik/ending i formuesskatt fra tidligere år	-13	-15
Sum andre kostnader - Resultatpost 14.2 (100 % til selskapsporteføljen)	374	260

Note 9 - Ytelser til daglig leder og styremedlemmer

Ytelser til daglig leder Terje Frafjord - I resultatpost 9.2

Lønn	1 226
Telefon/bredbånd/avis	8
Kjøre- og reisegodtgjørelse	6
Sum	1 240

Ytelser til styremedlemmer - I resultatpost 9.2

Styreleder Arne Oftedal (herunder kr 11,5' i tapt arbeidsfortjeneste og kr 11,3' i fri avis)	129
Nestleder Wenche Pedersen (herunder kr 11,3' i fri avis)	80
Styremedlem Heidi Bjerga (herunder kr 11,3' i fri avis)	70
Styremedlem Elisabeth Stene (herunder kr 5,8' i fri avis)	64
Styremedlem Ole Jacob Olsnes	59
Styremedlem Kjell Ove Karlsson (herunder kr 9,1' i fri avis)	68
Varamedlem Signe E Joachimsen	2
Varamedlem Lisa R Hillier	4
Sum ytelser til styremedlemmer	476

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til daglig leder og styremedlemmer.

Note 10 - Skatt

Risikoutjevningfondet vil være skattepliktig ved opphør av virksomheten. Da det ikke foreligger slike planer, anses nåverdien av utsatt skatt av risikoutjevningfondet å være uvesentlig, og det er således ikke avsatt for utsatt skatt på dette.

	2021	2020
Beregning av utsatt skatt		
Gevinst- og tapskonto pr 1.1.	11 063	13 829
Inntektsført 20 % i år	-2 213	-2 766
Årets avsetning til egne pensjonsforpliktelser (ikke fradragsberettigede)	-1 293	0
Akkumulert fremførbart skattemessig underskudd	-1 367	0
Grunnlag for beregning av utsatt skatt	6 191	11 063
Utsatt skatt, 25 %	1 548	2 766
Utsatt skatt pr 1.1. (negativt fortegn)	-2 766	-3 457
Bokført endring i utsatt skatt i år	-1 218	-691
Beregning av inntektsskatt		
1: Skattepliktig resultat av teknisk regnskap	-17 075	9 850
Resultat ikke-teknisk regnskap (post 15)	26 767	23 739
Post 12.4: Verdiendringer. Tilbakeført pga ikke skattepliktig inntekt.	-12 303	-8 574
Post 12.2/12.5: Tilbakef. innt. aksje-/eiend.fond. Kun 3 % av utb. er sk.pl.	-9 246	-13 456
Post 14.2: Tilbakeført ikke fradragsberettigede kostnader	242	258
3 % av utbytte aksjefond og eiendomsfond	37	33
Skattemessig overskudd eiendomsfond	947	895
2: Skattepliktig resultat av ikke-teknisk regnskap	6 443	2 896
3: Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	2 213	2 766
4: Redusert risikoutjevningfond i forhold til beholdning pr 31.12.17	7 052	0
Grunnlag for beregning av inntektsskatt (1+2+3+4)	-1 367	15 512
Beregnet inntektsskatt (25 %)	0	3 878
Sum beregnet skatt i år (utsatt skatt + bokført inntektsskatt)	-1 218	3 185
For mye (-)/for lite (+) avsatt periodeskatt tidligere år	2	-3
Skattekostnad - Resultatpost 17	-1 216	3 181
Beregning av formuesskatt		
Eiendeler iht balansen	6 039 400	5 420 546
Korrigerede verdier eiendomsfond iht ligningsoppgaver	-192 546	-133 689
Gjeld (ikke inkludert skyldig inntekts-, formues- og utsatt skatt)	-5 670 340	-5 093 780
Verdsettingsrabatt - netto	-19 497	-29 362
Grunnlag for beregning av formuesskatt	157 017	163 715
Beregnet formuesskatt (0,15 %)	236	246
Bokført formuesskatt - Balansepost 15.3	236	259
For mye (-)/for lite (+) avsatt formuesskatt tidligere år	-13	-15
Formuesskatt i resultatregnskapet - Inngår i resultatpost 14.2	222	243

I regnskapet er det brukt estimerte tall for 2021 pga at regnskap avsluttes før alle ligningsoppgavene er mottatt. Tall for 2020 er iht ligningsdata, og har små differanser ift skattenoten fra i fjor.

Beregning av inntektsskatt fordelt på inntektstype	2021	2020
Administrasjonsresultat	633	1 508
Rentegarantipremie	1 100	1 000
Avsatt til risikoutjevningfond	6 610	7 342
Renter obligasjonsfond, obligasjoner og ansvarlige lån	3 269	1 391
Aksjefond: Utbytte, rabatt forvaltningshonorar og salgsgjevinst. Kun skattep	14	10
Obligasjoner: Utbytte, rabatt forvaltningshonorar og salgsgjevinst. Også div	2 450	688
Skattemessig overskudd eiendomsfond	970	918
Forvaltningskostnader, fradragsberettigede	-259	-112
Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	2 213	2 766
Redusert risikoutjevningfond i forhold til beholdning pr 31.12.17	7 052	0
Grunnlag for beregning av inntektsskatt	-1 367	15 512
Beregnet inntektsskatt (25 %)	0	3 878

Note 11 - Obligasjoner, holdt til forfall

	Bokført verdi	Herav pål. renter	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Obligasjoner - Norske*	135 303	303	513	3,60 %
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.3.1	126 623			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.3.1	-8 681			

* Første plassering i november 2021. Planen er å øke våre investeringer i HTF-obligasjoner til ca kr 250 mill i løpet av 2022.

Note 12 - Aksjer og andeler (aksje- og eiendomsfond)

	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Aksjefond - Nordiske aksjer				
Alfred Berg Gambak	122 984	72 519	25 338	25,54 %
DNB Grønt Norden A	65 919	15 919	4 355	7,05 %
Elgar Kapital AS (alternativt investeringsfond)	20 080	4 232	4 870	31,37 %
KLP AksjeNorge Indeks	0	0	6 551	34,27 %
Nordea Norge Verdi	98 282	54 157	21 957	7,05 %
Sum aksjefond - Nordiske aksjer	307 265	146 828	63 072	23,12 %
Aksjefond - Internasjonale aksjer (* = valutasikret)				
AKO Global Long Only C1*	98 691	42 071	20 946	21,34 %
AKO Global Long Only CF1*	105 403	45 403	19 941	23,33 %
Baillie Gifford*	309 818	170 051	23 170	7,98 %
BNP Paribas Global Climate Impact	235 207	85 207	36 984	18,59 %
Genesis Emerging Markets (alternativt investeringsfond)	92 987	-5 226	-5 226	-7,30 %
KLP Aksjeglobal indeks II*	208 641	122 434	57 025	25,15 %
Nordea 1 - Global Climate & Environment	156 855	56 855	35 097	28,74 %
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	250 292	123 578	51 453	25,55 %
Quoniam MinRisk (solgt i 2020, etterbet. rabatt i 2021)	0	0	110	0,00 %
Skagen Global C	249 495	146 816	68 022	35,01 %
Sum aksjefond - Internasjonale aksjer	1 707 390	787 189	307 521	20,68 %
Sum aksjefond	2 014 655	934 017	370 593	21,06 %
Eiendomsfond				
DEAS Eiendomsfond Norge I IS/AS	263 263	48 041	28 103	12,73 %
DNB Scandinavian PropFund 4 KS og IS/AS	129 516	22 295	8 908	7,18 %
Pareto Eiendomsfelleskap IS/AS*	56 110	6 162	7 703	18,14 %
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	140 447	18 502	14 545	11,05 %
Union Core Real Estate Fund IS/AS	171 803	16 803	15 984	10,44 %
Sum eiendomsfond	761 139	111 803	75 243	11,20 %
Sum aksje- og eiendomsfond	2 775 794	1 045 820	445 836	
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.1	2 609 316			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.1	166 478			

*Iht avtale av 10.12.21 er det kommittert kr 60 mill til Pareto som skal betales etter 31.12.2021.

Aksjerisiko inkludert alternative investeringer sikres ved at man foretar diversifiserte investeringer både mht regioneksponering og sektoreksponering. Aksjeporteføljen består av aksjefond og alternative investeringsfond, som samlet sett gir en god global diversifisering. Fondene består i hovedsak av børsnoterte aksjer.

Note 13 - Rentebærende verdipapirer

	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner				
Alfred Berg Nordic IG INST	301 028	-7 646	3 109	1,43 %
Alfred Berg Obligasjon	168 060	-273	-347	-0,21 %
DNB Kredittobligasjon	283 815	-2 235	367	0,13 %
DNB Nordic Investment Grade	252 213	-2 776	3 973	1,60 %
DNB Obligasjon (III)	204 966	-373	48	0,02 %
Nordea FRN Kreditt	108 222	-314	1 596	1,50 %
Sum obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	1 318 303	-13 616	8 745	0,75 %
Obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner				
AXA Global Sustainable Aggregate Hdg NOK	263 516	1 385	1 786	1,04 %
DNB Global High Grade	0	0	-1 433	-1,80 %
Nordea1 - European Covered Bond NOK	209 087	9 087	-2 246	-1,06 %
Payden Global Bond Fund NOK	0	0	-7 134	-8,07 %
Payden Global Short Bond Fund NOK	275 760	817	-936	-0,49 %
Mercer Short Duration Global Fund 2 - Pimco	353 048	26 569	-4 307	-1,21 %
Mercer Short Duration Global Fund 1 - Robeco	213 164	20 771	-38	-0,02 %
RobecoSAM Global Green Bonds IH NOK	49 579	-421	-390	-2,69 %
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	147 993	-2 007	-3 256	-2,15 %
Sum obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner	1 512 147	56 199	-17 954	-1,21 %
Sum obligasjonsfond	2 830 450	42 583	-9 209	-0,32 %
Pengemarkedsfond				
DNB Likviditet Institusjon	0	0	320	0,64 %
Holberg Likviditet	153 274	88	1 001	0,66 %
KLP Pengemarked	0	0	176	0,61 %
Sum pengemarkedsfond	153 274	88	1 497	0,65 %
Avkastning bankinnskudd (beholdning i note 17)			1 125	1,08 %
Sum obligasjons- og pengemarkedsfond	2 983 724	42 671	-6 586	
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.2	2 792 770			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.2	190 954			

Note 14 - Urealiserte gevinster og kursreguleringsfond

	2021			2020		
	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gevinst	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gevinst
Aksjefond	1 080 638	2 014 655	934 017	1 127 937	1 812 054	684 117
Obligasjonsfond	2 941 053	2 983 724	42 671	2 764 747	2 908 248	143 501
Eiendomsfond	649 335	761 139	111 803	556 031	618 767	62 736
Sum	4 671 027	5 759 518	1 088 491	4 448 715	5 339 068	890 354
Andel kollektivporteføljen (kursreg.fond) - Balansepost 13.			1 030 740			844 906
Andel selskapsporteføljen - Inngår i balansepost 11.2			57 751			45 448
Endring urealisert gevinst*			198 137			117 899
Herav endring i kursreguleringsfond - Res. 2.4/6.3			185 834			109 325
Herav verdiendringer selskapsportefølje - Res. 12.4			12 303			8 574

* Reell verdiendring uten hensyn til salg er kr 347 482' og kr 323 844'

Note 15 - Kategorisering av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
	Børsnoterte priser	Observerbar input	Ikke observerbar input
Aksjefond (består kun av børsnoterte aksjer)	2 014 655		
Obligasjoner		3 119 028	
Eiendomsfond		761 139	

Nivå 1: Noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: Andre data enn noterte priser som inngår i nivå 1, som er direkte eller indirekte avledet av priser.

Nivå 3: Verdier som ikke eller i liten grad bygger på observerbare markedsdata.

Aksjefond som består av børsnoterte aksjer plasseres i nivå 1. I samarbeid med obligasjonsforvalter er statsobligasjoner plassert i nivå 1, mens andre obligasjoner og obligasjonsfond er i nivå 2. Eiendomsfond verdsettes på bakgrunn av lett tilgjengelige markedsdata, som hører inn under nivå 2.

Note 16 - Utlån og fordringer - Virkelig verdi

	2021	2020
Fakturert ikke forfalt premie	21 420	6 012
Fordringer - mellomværende mot forvalter	6 926	5 499
Fordringer - andre	14	-8
Sum utlån og fordringer	28 360	11 503
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.3	26 541	10 776
Andel selskapsporteføljen - Fordringer - Balansepost 3.2	1 820	727

Note 17 - Andre finansielle eiendeler/kasse, bank

	2021	2020
Bankkonto drift	112 360	66 509
Bankkonto forvalter	46	44
Bankkonto skattetrekk	3 812	3 421
Sum bankinnskudd	116 219	69 974
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.5	108 762	65 550
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 4.2	7 456	4 424

Note 18 - Egenkapital

	2021	2020
Innskutt egenkapital		
Inngående balanse	187 463	163 423
Overført egenkapital fra KLP i fbm kommunesammenslåing med Forsand	0	6 040
Belastet pga oppreservering ny dødelighetstariff	-1 216	0
Årets egenkapitalinnskudd	20 000	18 000
Sum innskutt egenkapital - Balansepost 10	206 247	187 463
Risikoutjevningfond		
Inngående balanse	56 100	48 758
Belastet pga oppreservering ny dødelighetstariff	-24 202	0
Tilført fra renteresultat	2 878	3 082
Tilført fra risikoresultat	3 732	4 261
Sum risikoutjevningfond - Balansepost 11.1	38 508	56 100
Ansvarlig kapital - Opptjent		
Inngående balanse	86 954	73 416
Rentegarantipremie (fra teknisk regnskap)	1 100	1 000
Administrasjonsresultat (fra teknisk regnskap)	633	1 508
Resultat ikke-teknisk (unntatt R 12.4 verdiendringer, som er med i posten under)	14 464	15 165
Skattekostnader	1 216	-3 181
Endring aktuarielt tap OCI - resultatpost 19.1.2	-1 088	-954
Sum ansvarlig kapital - Opptjent	103 278	86 954
Urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen		
Inngående balanse	45 448	36 874
Selskapsandelen av årets endring urealisert gevinst/tap - Res. 12.4	12 303	8 574
Sum urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen	57 751	45 448
Sum annen opptjent egenkapital - Balansepost 11.2	161 029	132 401

Beregnet behov for EK-innskudd i perioden 2022-2026 er (i mill. kr) 21, 22, 22, 23 og 23.

Note 19 - Forsikringsmessige forpliktelser

	Resultat		Balanse	
	2021	2020	2021	2020
Ordinær premiereserve				
Inngående balanse			3 090 893	3 027 721
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	324 098	-105 041		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1.1/1.3	0	168 213		
Fra risikoresultat - Resultatpost 8.2	0	0	324 098	63 172
Sum ordinær premiereserve			3 414 991	3 090 893
Administrasjonsreserve				
Inngående balanse			92 727	90 832
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	9 723	-2 998		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	0	4 894	9 723	1 895
Sum administrasjonsreserve			102 450	92 727
IBNR-avsetning				
Inngående balanse			45 000	45 000
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	0	-1 073		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	0	1 073	0	0
Sum IBNR-avsetning			45 000	45 000
Sum premiereserve mv. - Balansepost 13.1			3 562 441	3 228 620
Tilleggsavsetninger				
Inngående balanse			369 314	190 250
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.5*	0	30 994		
Fra avkastningsresultat - Resultatpost 6.2	52 434	148 070	52 434	179 064
Sum tilleggsavsetninger - Balansepost 13.2			421 748	369 314
Kursreguleringsfond (se også note 14)				
Inngående balanse			844 906	735 581
Overført til - Resultatpost 6.3	185 834	109 325		
Overført fra - Resultatpost 6.3	0	0	185 834	109 325
Sum kursreguleringsfond - Balansepost 13.3			1 030 740	844 906
Premiefond				
Inngående balanse			589 732	340 392
Garantert rente - Resultatpost 6.4 (2 % i år)	11 124	6 402		
Frigjorte premiereserver - Resultatpost 6.4	0	321 110		
Avsetning pga opppreservering - Resultatpost 6.4	25 418	0		
Bruk av premiefond (For 2019 er beløpet kr -348'.)	-100 560	-100 143		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	0	2 211		
Renteresultat, meravkastning - I resultatpost 8.1	17 409	13 827		
Renteresultat, disponert - I resultatpost 8.1	63 721	1 673		
Fra risikoresultat - I resultatpost 8.2	3 732	4 261	20 843	249 340
Sum premiefond - Balansepost 13.5			610 575	589 732
Premiefond i % av årlig premie iht resultatpost 1.1			151,4 %	210,1 %

* Herav kr 20,3 mill gjelder kursreguleringsfond, som overføres som tilleggsavsetninger.

Note 20 - Andre forpliktelser/påløpte kostnader

	2021	2020
Andre forpliktelser		
Skattetrekk	3 796	3 394
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	241	246
Kortsiktig gjeld, herav leverandørgjeld mm.	376	681
Sum andre forpliktelser - Balansepost 16.3	4 412	4 321
Påløpte kostnader		
Feriepenger	524	489
Arbeidsgiveravgift feriepenger/finansskatt	100	93
Sum påløpte kostnader - Balansepost 17	624	582

Note 21 - Resultatanalyse teknisk regnskap

	2021	2020
Resultatelementer		
Realisert renteresultat*	136 441	166 651
Risikoresultat	7 463	8 521
Administrasjonsresultat	-24 785	1 508
Sum resultatelementer	119 120	176 681
Rentegarantipremie - Inngår i resultatpost 1.1	1 100	1 000
Resultat før årsoppgjørdisposisjoner	120 220	177 681

* Resultatpost 2 minus avsetning til kursreguleringsfond og pliktig rente premiereserve/premiefond kr 88 363' og kr 78 042'.

Disponering av overskudd

Renteresultat til tilleggsavsetninger - Resultatpost 6.2	52 434	148 070
Renteresultat til risikoutjevningfond - I resultatpost 11	2 878	3 082
Renteresultat meravkastning til premiefond - Resultatpost 8.1	17 409	13 827
Renteresultat til premiefond - Resultatpost 8.1	63 721	1 673
Risikoresultat til premiefond - I resultatpost 8.2	3 732	4 261
Administrasjonsresultat til annen opptjent egenkapital - I resultatpost 11	-24 785	1 508
Rentegarantipremie til annen opptjent egenkapital - I resultatpost 11	1 100	1 000
Sum disponering av overskudd	120 220	177 681

Realisert renteresultat

Finansinntekter - Resultatpost 2	410 638	354 018
Pliktig rente premiereserve og premiefond	-88 363	-78 042
Renteresultat	322 275	275 976
Til kursreguleringsfond	-185 834	-109 325
Sum realisert renteresultat	136 441	166 651

Risikoresultat

Risikoresultat død	1 163	
Risikoresultat opplevelse	6 819	
Risikoresultat uførhet	-443	
Reassuranseresultat	-76	
Sum risikoresultat	7 463	0

Administrasjonsresultat

Samlet premie til administrasjon	20 987	16 897
Herav til administrasjonsreserve	-7 568	-3 386
Årets faktiske omkostninger - Resultatpost 9	-38 204	-12 002
Sum administrasjonsresultat	-24 785	1 508

Note 22 - Totalresultat overført til egenkapital

	2021	2020
Resultat av teknisk regnskap: Administrasjonsresultat	633	1 508
Resultat av teknisk regnskap: Rentegarantipremie	1 100	1 000
Resultat av teknisk regnskap: Avsatt til risikoutjevningfond	6 610	7 342
Resultat av teknisk regnskap: Oppreservering belastet risikoutjevningfond	-24 202	0
Resultat av teknisk regnskap: Oppreservering belastet egenkapital	-1 216	0
Resultat ikke-teknisk regnskap - Resultatpost 15	26 767	23 739
Skattekostnader - Resultatpost 17	1 216	-3 181
Aktuarielt tap/gev. - Resultatpost 19.1.2	-1 088	-954
Totalresultat - Resultatpost 20	9 820	29 454

Note 23 - Kapitalavkastning

	2021	2020	2019	2018	2017
Verdijustert avkastning kollektiv (Dietz)	7,98 %	7,51 %	11,36 %	-1,11 %	9,16 %
Bokført avkastning kollektiv (Dietz)	5,22 %	6,12 %	4,51 %	2,46 %	2,82 %
Verdijustert avkastning selskap (Hardy)	8,09 %	8,33 %	11,29 %	-1,19 %	9,05 %
Bokført avkastning selskap (Hardy)	5,14 %	6,15 %	4,47 %	2,34 %	2,73 %
Verdijustert avkastning underporteføljer:					
Aksjefond - Nordiske aksjer	23,12 %	13,01 %	19,29 %	-3,69 %	16,78 %
Aksjefond - Utenlandske aksjer	20,68 %	14,86 %	28,42 %	-6,72 %	19,67 %
Eiendomsfond	11,20 %	8,47 %	6,56 %	6,30 %	8,46 %
Obligasjoner	-0,32 %	3,73 %	4,15 %	0,80 %	1,31 %

Note 24 - Pensjonsforpliktelser egne ansatte

	2021	2020
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	16 603	14 261
- Pensjonsmidler	-15 470	-14 082
+ Arbeidsgiveravgift	160	25
= Netto forpliktelse - Balansepost 15.1	1 293	205

Endring årets balanseførte forpliktelse - Resultatpost 19.1.2 1 088 954

Medlemsstatus	01.01.2022	01.01.2021
Antall aktive/fratrådte/pensjonister	6/3/2	7/2/2
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive (tall i hele kr)	726 561	680 602
Gjennomsnittsalder, aktive	49,84	46,57
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	12,10	10,26
Forventet gjenstående tjenestetid, aktive	9,86	10,25

Forutsetninger 1.1.2022

Diskonteringsrente: 1,9 %, lønnsvekst: 2,75 %, G-regulering: 2,5 %, pensjonsregulering: 1,73% , forventet avkastning: 1,9 %.

Oppstilling av endringer i egenkapital

	Innskutt egenkapital	Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkap.	Ureal. gev. fin. eiend. selskapsp.	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2021	187 463	56 100	86 954	45 448	375 965
Innskutt i 2021	20 000				20 000
Årets resultatavsetninger iht note 22	-1 216	-17 593	16 325	12 303	9 820
Egenkapital 31.12.2021	206 247	38 508	103 278	57 751	405 784

Kontantstrømoppstilling

	2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt premie og AFP	307 459	210 598
Utbetalte pensjoner inkl AFP	-158 578	-144 083
Utbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	-11 709	-11 017
Innbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	25 692	19 729
Utbetalinger til andre leverandører av varer og tjenester	-6 928	-5 831
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift mv.	-6 364	-5 977
Utbetaling av skatter	-4 123	-3 464
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	145 448	267 850
Kontantstrømmer fra finansielle eiendeler		
Kjøp andeler i aksjefond	-100 849	-539 999
Salg andeler i aksjefond	260 180	399 434
Kjøp andeler i eiendomsfond	-85 397	-140 885
Salg andeler i eiendomsfond	0	12 692
Kjøp andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	-638 119	-406 430
Salg andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	553 166	344 459
Kjøp obligasjoner	-135 000	0
Salg obligasjoner	0	0
Avdrag obligasjoner	0	0
Kupong obligasjoner	0	0
Utbytte	25 691	18 523
Innbetaling av renter	1 125	2 799
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-119 203	-309 408
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalt egenkapital	20 000	24 040
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	20 000	24 040
Sum kontantstrøm (= netto endring bank)	46 245	-17 517
Beholdning bankkontoer pr 1.1.	69 974	87 491
Beholdning bankkontoer pr 31.12. (se også note 17)	116 219	69 974
Differanse - Endring bank	46 245	-17 517

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden. Bankkontoer som omfattes av oppstillingen er driftskonto, forvaltningskonto og skattetrekkkonto.

BEGREPSFORKLARING

AFP

Avtalefestet pensjon. En ordning som gir de mellom 62 og 67 år anledning til å førtidspensjonere seg under gitte forutsetninger.

AFP-kostnader - netto

Sandnes kommunes utbetalinger til AFP-pensjonister. Beløpet er mindre enn SKPs totale AFP-utbetalinger pga refusjonsordningen, der innkommende refusjon er høyere enn utgående.

Alderspensjon

Pensjon som utbetales fra en avtalt alder. Utbetalingen kan komme fra folketrygden, tjenestepensjonsordning og/eller egen pensjonsordning.

Avkastning - bokført

Avkastning basert på innbetalte renteinntekter, innbetalt utbytte fra eiendomsfond og realisert avkastning ved salg av andeler i aksje- og rentefond.

Avkastning - verdijustert

Avkastning knyttet til økte markedsverdier på våre eiendeler. Disse verdiene er ikke realiserte. Verdien måles i form av børsverdier eller andre markedsverdier per kvartalsslutt.

Avkastningsberegning – Dietz

Iht forskrift skal kapitalavkastning beregnes månedlig etter såkalt «Modifisert Dietz», der avkastning beregnes med en prosentsats for hver måned, og månedene samlet utgjør årets avkastning. Denne metoden passer når man får tilført mye eller ujevn kapital i løpet av året. Tilført kapital = innbetalinger som ikke gjelder avkastning, f.eks. pensjonspremie og egenkapital.

Avkastningsberegning - Hardy

Avkastning i prosent av (forvaltningskapital 1.1. + (årets kapitaltilførsel/2)). Denne metoden passer når man får tilført lite eller jevn kapital i løpet av året.

Driftskostnader

Kostnader knyttet til drift av pensjonskassen.

Gjennomsnittlig beregningsrente

Pensjonskassen er forpliktet til å sikre en avkastning på premiereserven minst tilsvarende grunnlagsrenten. Ved beregning av premiereserven er det derfor lagt til grunn en grunnlagsrente for opptjening før 31.12.2011 på 3,0% og for ny opptjening og regulering av opptjente rettigheter etter 1.1.2012 er grunnlagsrenten 2,0%. Dette gir en gjennomsnittlig beregningsrente på 2,18% pr. 31.12.2021.

Gjennomsnittlig durasjon på forpliktelser

Aktuarberegnet gjennomsnittlig estimert løpetid på alle pensjonsforpliktelser.

Ikke forsikringsbare ytelser (IFY)

De ytelsene som ikke finansieres gjennom pensjonskassens ordinære årspremie. Pensjonskassen skal ikke bære risikoen for disse ytelsene, og de blir derfor avregnet i forbindelse med det årlige forsikringstekniske oppgjøret.

Indeks

Alle våre porteføljer måles mot en referanseindeks som består av en slags gjennomsnittlig avkastning av tilsvarende eiendeler med tilnærmet samme type risiko.

Kollektivportefølje

Medlemmenes relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Teknisk regnskap». Se også forklaring til «selskapsportefølje».

Kursreguleringsfond

Inngår i bufferkapitalen som påvirker solvenskapitaldekningen. Består av urealiserte gevinster på eiendeler i kollektivporteføljen. Absorberer tap ubegrenset. Fra og med 2022 slås fondet sammen med tilleggsavsetninger og heter «bufferfond».

Medlemmer - aktive

Ansatte i Sandnes kommune som er tilsluttet SKP.

Medlemmer - fratrukkte

Tidligere ansatte i Sandnes kommune som var tilsluttet SKP.

Netto pensjonskostnader

SKP sine kostnader relatert til pensjonsutbetalinger justert for inngående og utgående refusjoner.

Pensjonister

Mottakere av en ytelse fra SKP. Med ytelse menes alderspensjon (herunder AFP), uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon.

Premie - medlemspremie

2 % som trekkes av lønnsinntaker for å bidra til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - normalpremie

Variierende sats (8-10 %) som beregnes av aktuar. Arbeidsgiver (Sandnes kommune) sitt bidrag til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - reguleringspremie

Dekkes av arbeidsgiver (Sandnes kommune), og gjelder årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst.

Premiefond

Fond som sponsor (Sandnes kommune) disponerer. Dette fondet består av disponert overskudd basert på positivt avkastningsresultat. Sandnes kommune kan benytte det til å finansiere premieinnbetalingene. Se også note 1.2.

Premieinntekter

Inntekter relatert til premie innbetalt fra Sandnes kommune og tilhørende virksomheter. Det er flere premiesatser som beregnes av vår aktuar, og som SKP fakturerer Sandnes kommune for å dekke årets endring i fremtidig pensjonsforpliktelse.

Premiereserve

Den aktuarberegnete størrelsen på pensjonskassen sin pensjonsforpliktelse. Se også note 1.2.

Refusjoner

Oppgjør mellom pensjonskassene. En ytelse betales ut av den siste pensjonsordningen medlemmet var ansatt i. Dersom du tidligere har vært tilknyttet en annen pensjonsordning, administrerer siste ordning dette. I etterkant gjør pensjonskassene opp seg imellom dersom man har en fordring (tidligere opptjening i annen pensjonsordning) eller en forpliktelse (tidligere opptjening i SKP).

Rentegarantipremie

Rentegarantipremie er den pris pensjonskassen skal ta av kundene for å garantere en avkastning på pensjonsmidlene minst lik grunnlagsrenten for avtalen. Prisen avhenger av markedsrentenivå og av bufferkapitalsituasjonen.

Risikoresultat

Summen av alle forutsetninger som er lagt til grunn for utvikling i medlemsbestanden knyttet til innmelding, utmelding, død, uførhet, kjønnssammensetning etc. sett i forhold til den faktiske utviklingen i et kalenderår. Dersom man har forutsett en mer negativ utvikling enn det som faktisk har inntruffet, blir risikoresultatet positivt, og vice versa.

Risikoutjevningfond

Fond som benyttes til å dekke inn negativt risikoresultat. Se også note 1.2.

Selskapsportefølje

Sandnes kommune sin relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Ikke-teknisk regnskap». Se også forklaring til «kollektivportefølje».

Solvenskapitaldekning

Dette er knyttet til Solvens II-regelverket som alle pensjonskasser måtte forholde seg til fra 1.1.2019. Solvenskapitaldekningen (SKD) er et uttrykk for vår mye bufferkapital en pensjonskasse har ift risikoen i eiendelene. Kravet er på minimum 100%. SKD er en brøk hvor telleren består av bufferkapitalen og nevneren består av den kvantifiserte risikoen i eiendelene.

Tilleggsavsetninger

Inngår i bufferkapitalen som påvirker solvenskapitaldekningen. Kan brukes til å dekke tap begrenset oppad inntil ett års garantert rente. Se også note 1.2. Fra og med 2022 slås tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond sammen og utgjør «bufferfond».

Uførepensjon

Pensjon som utbetales ved uførhet. Utbetalingen kan komme fra folketrygden (uføretrygd), tjenestepensjonsordningen og/eller uføreforsikring.

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Sandnes Kommunale Pensjonskasse

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Sandnes Kommunale Pensjonskasse.

Årsregnskapet består av: • Balanse per 31. desember 2021,• Resultatregnskap 2021• Oppstilling over endringer i egenkapital• Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2021• Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og• Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Stig Fjelldahl
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Stig André Fjell Dahl

Partner

Serienummer: 9578-5997-4-4492

IP: 188.95.xxx.xxx

2022-03-25 10:40:00 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Sandnes kommunale pensjonskasse
Att: Terje Frafjord
terje.frafjord@sandnes.kommune.no

Bergen 11. mars 2022

Aktuarerklæring

Sandnes kommunale pensjonskasse - 2021

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2021 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2021_KLP. Denne tariffen tar utgangspunkt i K2013 fastsatt av Finanstilsynet, men med en sterkere levealdersforbedring for menn.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU2015, basert på uføreerfaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringservice som aktuar.

Pristariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringservice AS

Arnfinn Osmundsvaag
Ansvarshavende aktuar KLP FS